

nekünk... ódiva-
... ódivatu vagy,
... igen, ódivatu,
... én egyetlen leá-
... al fekszik idegen
... irtóztató szé-

olyan tiszta erő-
... ember szivéből,
... ette levő ágyban
... kérdezte az álom
... eg ember meg se
... a lélekzetét is,
... atlanul kínjai ső-
... dolatai férgéitől

isó a reggelinél,
... hoz. Minden falat

gondolta, „min-
... ggel az írodába
... alszanak. Lustán
... áztól... Ha este
... elmentek szóra-
... persze nem tud-
... a pénz, az az
... meg őket... a
... hozzám... Mint
... szze a pénz és
... ptam meg; ez-
... agam, őket meg
... etlen évig robo-
... magamtól egy
... egyedül va-

türelme. „Miért
... ni akarok vele,
... eki... Azonnal
... Miért nem
... g fáradt. Pom-
... ttel alszik, mi-
... zraggatom a szí-
... hosszat cico-
... kell. Manikür
... Ki kell készi-
... óra előtt soha-
... Mi legyen
... O, a pénz, az

nyikorogta.
... l audtál? És
... t hajolt s egy
... ember beltről
... reg ember ön-
... fejét: a Coty-
... szaga undó-
... őket mondta;

Ketetben

L3i
... bükk hasab
... kapható

ZERKESZTŐSÉG és KIADÓHIVATAL

Cluj, Str. Baron L. Pop

TELEFON: 0000

Ejeli telefon (1)

ELŐFIZETÉSI ÁR

Egész évre...

Félévre...

Negyedévre...

Egy hóra...

XI. évfolyam * 24. szám

1928. január 26 Csütörtök

* 5685 Söbat 4

Dr. Ramasetter Róbert
Diszkrét 2. II. 8.
Lrat: Suctu
Budapest

KELET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Cohen-Lanaru testamentuma

Nem lehet meghatottság nélkül olvasni a bukaresti zsidó filantrop végrendeletét, aki egész vagyonát a zsidó népnek hagyományozta. Cohen-Lanaru, egész életén keresztül az el-ő sorokban küzdött az ujjáépülő Palesztináért és amikor élete alkonyán remegő kezekkel megírta testamentumát, ezeket a sorokat vetette papírra: „Lelkem mélyéből siratom, hogy előrehaladt korom és gyönges testi erőm megakadályoz abban, hogy miként az országépítő hősök, két kezem munkájával vegyem ki részemet az ősi föld ujjáépítésében.

Ingatlanait, értékpapirjait és készpénz vagyonát a Keren Hajeszodra, könyvtárát, képeit és műkészeit a jeruzsálemi Becalleire hagyta Cohen-Lanaru, aki úgy élt és úgy halt meg, mint igaz ember és igaz zsidó, akinek szemei előtt a végrendekezés pillanatában sem homályosult el a zsidó ideál képe.

És Cohen-Lanaru testamentuma eszükbe juttat egy másik végrendeletet, amelyet hasonlóképpen egy bukaresti tömegtelenül gazdag zsidó filantrop vetett papírra. Jacques Elias, a bankár csaknem egy milliárd lejt kitevő vagyonát a román államra hagyományozta, hogy a hatalmas vagyonból kulturális és diák-szociális intézményeket emeljenek. A bukaresti zsidó bankár nevére úgy emlégettek a bukaresti parlamentben, hogy a „nagy román”. Az állam birtokba vette az örökségnek, egy halom bizottságot nevezett ki, akik az örökség terhére keresztül-kasul kóborolták egész Európát, hogy tanulmányozzák azokat a modern intézményeket, amelyeket Jacques Elias milliárdos vagyonából életre lehetne hívni.

És ma, évekkel a bukaresti zsidó bankár végrendelete után két dolgot lehet megemlíteni. Az örökség summája — mert a tanulmányozó bizottság munkája sokáig kerül — évről-évre fogy és ennek ellenére egyetlenegy intézmény sem vészt meg gondolok az örökségre aranybulla alatt. Lassan az idő foga fel fogja öröki azt tömegtelen vagyonát egészen s talán egyetlen filler sem fog jutni belőle arra a célra, amire a bukaresti zsidó bankár szánta.

De nemcsak, hogy nem építették fel a milliárdos vagyonból a kulturális és szociális közintézményeket, hanem nem épült fel az örökségből az a lelki konstrukció sem, amire Elias bankár végrendeletének perceiben bizonyára gondolt. Hiába hagyta Jacques Elias egész vagyonát a román államra, hiába állított milliókat a román állameszme és román nemzeti kultúra szolgálatába, hiába neveztek az ország forumán nagy románoknak, az antiszemita mozgalom egy pillanatnyi szünetet sem tartott s az antiszemita ideologom továbbra is folytatta népművelését mindennel szemben, ami zsidó és ennek eredményeképpen a bunkóshatok szünet nélkül csaptak le tovább, hol a fejekre, hol a cég-táblákra és kirakatüvegekre.

Pedig Jacques Eliás, amikor végrendeletét csinálta, nem gondolt sem a népére, de még a legközelebbi hozzátartozóira sem. Egyetlen filler sem jutott hatalmas vagyonából zsidó közcélokra és száz lejt sem esett a tömegtelen summából arra az elszegényedett nőroko-

nára, aki idegen emberek kegyelemke-nyerén élt

Talán épen ez a végrendelet volt az, amely Cohen-Lanarut az ő testamentumának megírására készítette. Népének szeretetében nőtt fel és népének szeretetében halt meg. Hátrahagyott vagyonából új földek kerülnek majd zsidó tulajdonba, az új földet pedig benépesítik ekekkel, boronákkal. Munkászekek ter-

mőkalászkokat varazsolnak ki az eddig szikkadt földből, hajnaltól-napestig zsidó munkások verejtékükkel öntözik a földet, alkonyatkor pedig vidám héber daloktól fog csengeni a visszaváltott ősi zsidó föld. És a zsidó munka meg a zsidó dal lesz Cohen-Lanaru dicsérete, amely jobban fogja hirdetni jószágos zsidó szívének dicséretét, mint akárhány aranycirádás betű.

„A kölcsönszerzés tekintetében Romániának már csak a Népszövetségénél lehet reménye”

A nemzeti parasztpárt Párisban tartózkodó vezéreinek nyilatkozata a Matinban

Páris, január 25. A Franciaország és Románia között nemrég megindult kölcsönlágyalások 400 millió dolláros kölcsön kibocsátására, megszakadtak. A londoni lapok úgy tudják, hogy a tárgyalások azért szakadtak meg, mert a francia kormány pillanatnyilag ellenez minden külföldi kölcsön-kibocsátást, főleg azért, mert a választások előtt nem akarja a frank árfolyamát gyengíteni. A francia kormány jelenleg csak olyan kölcsön-perfektuálását engedi meg, amelyeket francia árukat vesznek. A Financial News szerint Romániának a kölcsönszerzés tekintetében minden re-

menységen már csak a népszövetségben lehet. Lehetőség, hogy már a márciusi népszövetségi tanácsülésen szóba fog kerülni a román kölcsön-kérelm. Ha azonban az 1913-iki nemetországi kölcsön ügyében nem jön létre Románia és Németország között megegyezés, akkor befolyásos népszövetségi körök azt is elnevezni fogják, hogy Romániának a népszövetség kölcsönt nyújtson.

Páris, január 25. A Matin mai számában a román nemzeti parasztpárt Párisban tartózkodó vezéreinek nyilatkozatát közli. A lap szerint Maniu kije-

lentette, hogy mihelyt szabadválasztás alapján létrejött parlament fog a regens-tanács oldalán állani, úgy senki sem fog megütközni a dolgok mai állapotán. Maniu szerint vissza kell térni a loyális választásokhoz s ezeknek útján tért kell nyitni az erők szabad játékának. A jelenlegi helyzet annál kevésbé tartható fenn, mert a liberális politika az ország teljes csődjéhez vezetett. A liberálisok-nak nem sikerült Romániát konszolidál-nia, holott Románia adott természeti kincseivel forrva a világ egyik legvirág-zóbb állama lehetne.

Titulescu Rómában kijelentette, hogy Románia békében akar élni a volt ellenséges államokkal

(Róma január 25. Az Új Kelet tudósítójától.) Titulescu külügyminiszter római látogatására az egész európai külpolitika: közvélemény felfigyelt. A román külügyminiszter olaszországi útjának jóval nagyobb jelentőséget tulajdonítanak, mint a szablonos és udvariassági külügyminiszteri látogatásoknak. Beavatott külpolitikai körökben azt hiszik, hogy a külügyminiszter tárgyalásainak honlokterében a szoros olasz-magyar barátság fog állani és Titulescu Olaszországot igyekezni fog megnyerni közvetítőnek a román-magyar közeledés érdekében.

Hivatalos jelentés szerint Titulescu külügyminiszter, aki San-Remóból Rómába utazott, hogy ott beható tanácsko-zásokat folytasson Mussolinivel az olasz-román barátság megalapozására, tegnap találkozott Mussolinivel, de ez a találkozás csak formális jellegű volt. Az érdemleges tárgyalások ma kezdődtek meg és körülbelül négy napig fognak eltar-tani. Rómából Titulescu Párisba megy, ahol Brianddal fog találkozni, majd Pá-risból Berlinbe utazik, ahol Strese-mannal akar beható tárgyalásokat foly-tatni.

Titulescu római útja előtt hozsasan tárgyalt Petrescu Commennel, aki nem ki-sérté el Rómába, hanem egyenesen Ber-linbe utazott, hogy előkészítse Titulescu berlini látogatását.

Milanó, január 25. Titulescu román külügyminiszter San-Remóból való el-utazása előtt fogadta a „Corriera della Sera” ottani munkársát, akinek elmon-dotta, hogy péntekig marad Rómában, azután Párisba és Berlinbe utazik. A külügyminiszter hangsúlyozta, hogy a nyugati fővárosokba mindenekelőtt azért látogat el, hogy kifejezésre juttassa Románia azon szándékát, hogy

szívesen hajlandó a statusquo biz-tosításán barátságosan együtt dol-gozni a hatalmakkal.

Kijelentette, hogy Rómába azért utazik, hogy Mussolinivel megvitassa mind-azokat az általános politikai kérdéseket, amelyek a két államot egyaránt érdek-lik. A külügyminiszter reméli, hogy a román-olasz viszony ezen barátságos eszmecseréből megszüldülve és kibő-vülve fog kikerülni.

Titulescu szerint, Románia célja az, hogy a háború következtében beállott helyzetet biztosítsa s a romániai köz-igazgatási és agrárreform eredményeit Románia új területén is kifejlessze.

Ehhez Romániának szükségképen békére van szüksége, miért is Ro-mánia külpolitikája feltétlenül a békét tartja szem előtt.

E tekintetben, erős támaszául szolgál Olaszország barátsága Románia azon-ban a béke fenntartását nem képzei más módon, csak a békeszerződések alapján. E tekintetben egyenrangú félként akar dolgozni a három hatalmas szövetsége-

sével, Olaszországgal, Franciaországgal és Angliával. Természetesen, a kisan-tal is egy vonalon akar haladni céljai megvalósítására. Románia Lengyelor-szághoz való viszonya szerződéses ala-pokon nyugszik, amely defenzív jellegű szintű egy kisanant politikája és célja is egyedül a statusquo fenntartása.

Az egykor ellenséges államok irá-nyában Románia nem viseltetik el-fogultsággal és boldog volna, ha a szerződések alapján ezeknek kereté-ben barátságosan együtt dolgozhatna velük.

Épen ezért Románia minden egyes szomszédjának szerződést ajánlott fel a „non agression” elve alapján. Kijelen-tette még Titulescu, hogy egy független, szabad Albánia előfeltétele és záloga a békének.

Róma, január 25. Titulescu ma délelőtt tíz órakor érkezett meg Rómába, ahol üdvözlésére a román követség tagjai, az olasz külügyminiszter megbízásából pe-dig Maneli kapitány, a külügyminiszter kabinetfőnöke jelent meg.

Titulescu látogatásával kapcsolatban az összes római lapok cikkeznek Titu-lescunól. A „Lavoro d'Italia” szemrehá-nyást tesz a bukaresti kormánynak, hogy Romániának sokkal fontosabb a kisanant és a Franciaország felé való orientáció. Averescu kormánya idején Olaszország elismerte Besszarábia annektálását, amelynek ellenében a román-olasz gazdasági szerződésnek meg kellett volna újulnia, ami azonban elmaradt. Titulescu most megláthatja, hogy

Róma nem törekszik a Balkánon és

MAGYAR SZÍNHÁZ
Csütörtökön fél 9-kor, pénteken fél 9-kor, szombaton fél 1-kor és vasárnap 6-kor az európai és amerikai színpadok nagy drámai szenzációja
Külváros

Több mint száz orvos neve van belekeverve a bukaresti kokain-botrányba

Fantasztikus méreteket ölt a kábítószerrel való visszaélések bűnügye. Letartóztattak egy nemzetközi kokain-csempész társaság két tagját

(Bucuresti-Bukarest, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A fővárosban mind nagyobb hullámokat ver fel az a botrány, mely a kábító szerek ügyével kapcsolatban Bukarest egész lakosságát izgatja. A botrányban különösen a gyógyszerészek és az orvosok vannak nagyszámúban kompromittálva s éppen ezért valóságos sajtókampány indult meg, amelynek során az orvosok lekötik mindazon leveleket, amelyek valamilyen összefüggésben vannak a kábító botrányal.

A fővárosi lapok arról írják, hogy a nagyvilági, valamint a felvilági hölgyek száza, katonatisztek, magasállású tisztviselők és a közélet legismertebb egyéniségei járják végig a lapok szerkesztőseit, hogy hallgatásért könyörögjenek. A „Curentul” szerkesztője kijelenti, hogy nemcsak a lapok, de az igazságszolgáltatás is hallgatni fog, nem mintha erre a kompromittált személyek kényszerítene, hanem mert a botrányban már több mint száz orvos van érdekelve, ugyanis több mint száz orvosnak blankettát kerültek a ügyészség kezére. Az igazságszolgáltatás nem lesz képes sohasem kideríteni nagy számuk miatt, kik azok az orvosok, akik valóban hozzájárultak, hogy a kábítószer törvénytelen úton kerüljenek forgalomba. Ettől eltekintve teljesen lehetetlennek tartják a vizsgálót ebben az irányban lefolytatni. A recepteken különben is a legveszelebb bukaresti orvosnagrok nevei szerepelnek.

A rendőrségi vizsgálat ma egy gyógyszerár-raktárban szenzációs dolgokat hozott napfényre. Kiderült ugyanis, hogy a gyógyszerár-raktárban nagymennyiségű kábítószer volt felhalmozva és ezeket a kábítószereket a leghűsebb uton fogyasztották el.

A „Hideg mámor” társaság

Codin Stefanescu főügyész ma újra megindította a nyomozást egy olyan ügyben, amelyet ezélt hat hónappal, adatok hiánya miatt, lezárni volt kénytelen. A főügyész intézkedései folytán a rendőrség az északi pályaudvaron letartóztattott két bukovinai fiatalember, akiknél egy kiló kokaint találtak. A két fiatalember beismerte, hogy egy nemzetközi kábítószer terjesztő szervezetnek tagjai és hogy a kiló kokaint egy Grivita utcai drogueriában vásárolták hatvan ezer lejért.

Az előírásban rendezett sajtószervezet háján történt botrányról újabb részletek kerültek napvilágra. Kiderült ugyanis, hogy a botrányt inszenázó fiatalemberből álló csoport élén a Bukarestben közismert Dinu Toporanu állott, aki a „Hideg mámor” nevű kokainista társaságnak az elnöke.

A koka-import titkai

Az ország egész területére kiterjesztett vizsgálat különösen a galáci kikötőben találta meg azokat a nyomokat, amelyeknek segítségével a kábítószer importjának titkait fogják leleplezni. A Strada Domneascan lévő Royal variétében a rendőrség házkutatást tartott, melynek során nagymennyiségű kábítószert foglalt le. A házkutatásról megelőzőleg tudomást szereztek a mulatóban, mire több táncosnő nyomtalanul eltűnt. Szigorú intézkedések történtek a kábítószerek importjának megrendszabályozása érdekében, mivel megállapítást nyert, hogy a kikötőbe befutó hajók személyzete intenzíven foglalkozott a kábítószerek csempészésével.

Tegnapelőtt délután a fővárosban a drogueria-tulajdonosok gyűlést tartottak, amelyen egy határozatai javaslatot fogadtak el egyhangúan. A gyűlésen megállapították, hogy amióta a közegészségügyi miniszter megvonta a drogueriáktól azt a jogot, hogy kábítószereket árulhassanak, nagymértékben meg-

növekedett a kábítószerekkel való visszaélések száma. A gyűlésen elhatározták, hogy mindazokat, akik a botrányban kompromittálva lettek, kizárják a szervezetből. Végül egy memorandumot terjesztettek a közegészségügyi miniszter elé, amelyben kéri a minisztert, hogy a kábítószerekkel visszaélő egyénekkel szemben a következő szankciókat alkalmazza:

a) Ha idegen állampolgár az országba kábítószereket importál, vagy azokat az ország területén állítja elő, százezer lej pénzbírságra és 1-10 évig terjedhető börtönbüntetésre ítéltessék.

b) Ha román állampolgár követ el hasonló bűncselekményeket, a büntetés legyen kétszer ilyen súlyos.

c) Ha a bűncselekményt droguista, vagy gyógyszerész követi el, vagy a fenti büntetéseken kívül vonják meg tőle az iparjogdíjait is.

A gyűlésen jelenlevők kérték a minisztert, hogy intervenciójára a kormánytól, hogy a kábítószerekre vonatkozó törvénybe ezeket a pontokat is beillesse.

A kokainisták elveszték fejüket

A kábítószerek botrányának kirobbanása óta a gyógyszerészek állandó rettegésben élnek. Több gyógyszerárban a kora reggeli órákban kokainisták jelennek meg és a fokozott ellenőrzésre való tekintettel nem bírva recepthez jutni, erőszakkal kényszerítik a gyógyszerészeket, hogy kábítószereket szolgálatossan ki számukra. Egy gyógyszerésznőt a kokainisták véresre vertek, majd erőszakkal vitték magukkal a kokaint. A gyógyszerészek arról panaszkodnak, hogy órákat kénytelenek a telefonnál eltölteni, ha megakarják tudni az orvosoktól, hogy az orvoságot kérték ténylegesen kiadták-e a receptet. Az orvosok legtöbbször nemmel válaszolnak, mert a vásárlót felelősségre vonják, aki erre futásnak ered. Olyanok is vannak, akik hatalmas botrányt csapnak. Ezeket, ha a kerületi kapitányságra kísérik ott jegyzőkönyvet vesznek fel az esetről, de az illető magas társadalmi pozíciójára való tekintettel az ügy elalszik. Hasonló eset történt meg egy román tengerésztiltszettel, aki végig terrorizálta majdnem az összes bukaresti gyógyszerészeket, de mindezekig nem tartóztatták meg le. Vannak olyanok, akik a szabályosan kiállított recepteket meghamisítják, hogy nagyobb mennyiségű kábítószert jussanak. A kábítószerek fogyasztásának szenvedélye annyira elvakítja ezeket a szerencsétleneket, hogy semmitől nem riadva vissza, a leghihetlenebb eszközökkel igyekeznek mérget szerezni s különösen az utóbbi időben mindenre elszánva, minden körülmények nélkül, vakon követik szenvedélyüket.

A bukaresti lapok több olyan levelet közölnek le, amelyek érdekes megvilágításban tárják fel az ugynevezett „Liaisons dangereuses” titkait. Egy levélben például különben a következőket olvassuk:

... Az elmúlt napokban egy orvosom barátom szolgálja útján három fio-la morfiomot kért egyik hozzátartozója számára, akinél sürgős beavatkozásra volt szükség. Tudtam, hogy barátomnak családjában egy májbeteg van, akinek esetleg szüksége lehet a morfiomra... T. N., gyógyszerész.”

A rendőrség megállapította azonban, hogy a három adag morfiomnak más volt a rendelkezése.

Legérdekesebb dr. Amaraeanu Constantin orvos esete a kábítószerek botrányában.

Az elmúlt napok egyikén ugyanis Matasaru gyógyszerész telefonon érdek-

lődött az orvosnál, hogy bocsátott-e ki receptet kábítószerekre. Az orvos arra kérte a gyógyszerészt, hogy tartóztassa le a recepttel jelentkezőt és adja át a rendőrségnek. A mérög már az asztalon volt, amikor Matasaru gyógyszerész egyik alkalmazottját rendőrrétküldte, de még mielőtt a rendőr megérkezett volna, a morfiomos vásárló felkapta az asztalon lévő morfiomot és ellökve maga elől a gyógyszerész egyik alkalmazottját, elrohant.

Az előkelő ifjú receptpapírt lop és kikapcsolja az orvos telefonját

Néhány nap mulva dr. Amaraeanu egy Varnav nevű ur hívta fel telefonon és tudomására hozta, hogy egy Danieolop Gheorghe nevű fiatalember, aki Amaraeanuval egy épületben lakik, alkulccsal bemegy orvosi rendelőjébe és

onnan ellopott gyógyszerblanckettákat meghamisítva, kokaint vásárol. Dr. Amaraeanu felelősségre vonta Danieolopot, aki beismerte, hogy eddig hét blanckettát lopott el, de könyörgött, hogy ne jelentse fel és biztosította, hogy a vizsgálóbírónál, akivel megvannak a kellő összeköttetései, el tudja simítani az ügyet. Amaraeanu ügyvédje rávette, hogy tegyen jelentést a vizsgálóbírónál, ahol azonban arra kérték, hogy csak két-három nap mulva tegye meg a feljelentést. Ugyanaz nap dr. Amaraeanu levelet kapott Varnavtól, aki a levélben arra kérte, hogy ne tegye meg a feljelentést Danieolop ellen, mivel ezáltal egy hatalmas botránynak lesz az okozója.

Dr. Amaraeanu már-már arra határozta el magát, hogy eláll a feljelentéstől, midőn megtudta, hogy Danieolop kikapcsolta telefonbeszélgetéseit. Danieolopnak ezen tette annyira felháborította az orvost, hogy minden könyörgése ellenére leleplezte.

Danieolop György különben egy előkelő család gyermeke s eddigi változásai során olyan adatokat bocsátott a sziguranca rendelkezéseire, melyek a főváros legelőkelőbb egyéniségeit is kompromittálják a kábítószerek botrányában.

Olaszországban nagy riadalmat keltenek a Jugoszláviába irányuló francia fegyverszállítmányok

Trieszt, január 25. A popolo Tieste szenzációs jelentést közöl a Jugoszláviába irányuló francia fegyverszállítmányokról. A lap szerint a múlt év novemberében a Taleriffa nevű francia igazgós Susákban hidroplánokat, közvetlen ezután pedig havonta nagymennyiségű hadianyagot szállított partra. A hadianyagok között gépfegyverek, munició, katonai szövetek, ágyuk, gránátok mint-

egy 150 ezer mázsa mennyiségben szerepelnek. A katarói jugoszláv hadi légi kikötője teljesen elkészült, amely Jugoszlávia légiflotta-bázisa lett. A lap tudomása szerint Susákon kívül még számos más jugoszláv kikötőben tettek partra francia hajók nagymennyiségű hadianyagot, ami természetesen Olaszországban nagy riadalmat kelt.

Március 4-én tartja meg a nemzetiparasztpárt a gyulafehérvári nagygyűlést

Bucuresti, január 25. (Rador). A nemzeti parasztpárt parlamentli csoportja ma délelőtti tízenegy órakor ülést tartott Maniu elnökletével. Az ülésen a párt parlamentli taktikáját, valamint a parlamenten kívüli akciót tárgyalták meg. Hat nagy tartományi népgyűlést tartanak, amelyek a március 4-iki gyulafehérvári nagygyűlésben fognak kulminálni.

Nagy népgyűléseket fog rendezni a kormány a nemzeti parasztpárt akciójának paralizálására

— Az Uj Kelet tudósítójának esli telefonjelentése —

Bucuresti-Bukarest, január 25. A parlamentli ülés befejezése után a többségi képviselők Bratianu Vintila elnökle alatt értekezletet tartottak. Bratianu Vintila az érdekelteknek nagy beszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy a román politikában a legutóbbi hónapokban semmitlé változás nem állt be. A liberális pártnak el kell ítélnie a „másik pártnak” akcióját, amely az állam külföldi hitelének konszolidációja ellen irányul.

Bratianu Vintila beszédében nem is érintette a lej stabilizációjának kérdését. Hasonló hangnemből szólaltak fel Mircea Giuvada és Duca is. Az értekezleten egyébként alig nyolcvan képviselő tanácskozott a szokatlanul és erősen nyomott hangulatban. Giuvada biztosította a kormányt a liberális parlamenterek hűségéről. Az értekezlet elhatározta, hogy széleskörű akciót vezetnek be, hogy az ellenzéki kampányt paralizálják, a kormányt ugyanis meg van győződve arról, hogy a nemzeti parasztpárti demagógia nem jut el a román néphez és ezért nagy népgyűléseket rendezésével fogják a parasztságot a ország helyzetéről felvilágosítani.

Letartóztatták Sever Pop nemzeti parasztpárti vezetőt?

A „Lupta” ma délután megjelent számában azt a szenzációs hírt közli,

hogy Pop Sever, a nemzeti parasztpárti nagyváradi vezető, letartóztatták. A lap jelentése szerint, Pop Sever erélyeshangu felhívást bocsátott ki Bihar megye parasztságához, amelyben a parasztságot a nemzeti parasztpárt követésére szólította fel és ismertette a politikai helyzetet. A hír megerősítésre szorult.

Butor

vásárlás bizalom dolga

Ha jó butort akar venni, ne sajnálja az utat

Marosvásárhelyre (Tg.-Mures) és tekintse meg

Székely és Réti

Erdélyrészi Butorgyár Rt, hatalmas raktárait. Bösendorfer, Stingl, Wirth, Hoffmann

zongora és pianinó gyárak képviselői.

Hiteles egyéneknek tartozó fizetési feltételek

Parlamentari vizsgálóbizottságot küldenek ki Lupas gyógyszerrendelése ügyében

Micescu liberális képviselő ma interpellálni fog e nemzeti parasztpárt külföldi propagandája ügyében

(Bucuresti-Bukarest, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A karácsonyi szünet után ma újból megnyitá a kamara. Az ülést délután 3 órakor nyitotta meg Saveanu elnök Duca, Tatarescu, Stelian Popescu, Angelescu és Nistor miniszterek jelenlétében.

Brudariu a bánati telekfelosztások ügyében emel szót.

P. Jovanescu, Filipescu Ignác, földmívelésügyi felügyelő elmozdítását követeli és törvényhozási intézkedést kér a lakások-ügyében.

Pop Csicsó felvilágosítást kér, miért veszik a kisanantat korábban beharangozott demarsa a magyarországi fegyvercsempészés ügyében.

Duca kifejti, hogy Pop érdeklődése nyilván annak tulajdonítható, hogy nem ismeri a kérdést, amely nem szerepelhet a Népszövetség napirendjén előbb, mint a márciusi ülészakon. Epen azért a kisanant egyik állama sem tartotta szükségesnek a tulságos sietészet azoknak az érdekeknek a védelmében, amelyeket a

legteljesebb energiával meg fogunk védeni. (Taps.)

Istrate Micescu interpellációt jelent be a miniszterelnökhöz a nemzeti parasztpárt által külföldön kifejtett és az ország megrálgalmazását célzó akcióról. Kérdezi a kormányt, milyen intézkedéseket tart szükségesnek az ország magasabb érdekeinek megvédésére és kéri interpellációjára a sürgősség kimondását.

Saveanu elnök szavazásra teszi föl a kérdést, mire a kamara hozzájárul ahhoz, hogy Micescu holnap ebben az ügyben interpellálhasson.

Stelian Tatarescu interpellációt jelent be a román aviatika problémájáról.

Ezzel az üléssel ért. mire a képviselők a szekciókba vonultak, ahol megvitatották az ellenzéknek azt a javaslatát, hogy a parlamentari vizsgálóbizottságot küldjenek Lupas gyógyszerrendelése ügyében. A szekciók egyhangulag elfogadták ezt a javaslatot, amely a legközelebbi ülésen a plénum elé kerül.

Félhat órakor a kormánypárt érkezetet tartott a külügyminisztériumban.

Bűnözési statisztikája alapján Csikágót a világ legbűnösebb városának deklarálták

Chikágó, január 25. Rendkívül érdekes statisztikát tett közzé az amerikai statisztikai hivatal. E statisztika a világ összes városai közül Chikágóban követték el a múlt év folyamán a legtöbb és legborzalmasabb bűntényeket. A hatalmas amerikai városban a tavalyi jelentések alapján 527 emberölés és gyilkosság, 10.443 lopás, 3527 rablás és 2185 betörés fordult elő. Olyan számok tehát, amelyek akár London, akár Páris, akár Newyork bűnözési statisztikáját messze tulszárnyalják. A statisztika még kimutatja, hogy az alkoholtartalom beozatata előtt, tehát 1919-ben Chikágóban 37 ember halt meg alkoholemérgezésben, míg a múlt év folyamán 340 ember lett áldozata az alkoholemérgezésnek.

Hogyan lépte át a határt és hogyan vesztette el utolsó ötven pengőjét egy debreceni asztalossegéd...

(Cluj-Kolozsvár, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári hadbírószón évek hosszu sora óta mindennaposak a határátlépési perek, amelyeken a határmenti magyarországi lakosságnak érdekes alakjai szokták olykor mosolyra kényszeríteni a szigorú uniformisba öltözött hadbírákat. Számtalan esetben hozott a hadbírószék felmentő ítéletet olyan magyar állampolgárok ügyében, akik a szomszédba menet, véletlenül átléptek a határt, amely a házuk mellett húzódik el.

(A munkát kereső asztaloslegény átlépi a határt)

Rövidesen újabb határátlépési per került a hadbírószék elé, amelynek szenvedő hőse, a jelek szerint, szintén akaratlanul esett a határátlépési kihágás bűnébe. Rabinszky Mihály debreceni fiatal asztalossegéd munkát ment keresni a határszélre. A munkanélküliség miatt Rabinszky egy éve állás nélkül volt és utolsó ötven pengőjével felszerelve taksarékossági szempontból gyalogosan indult a debrecenvidéki városokba, hogy valamilyen munkát szerezzen magának. Anélkül, hogy tudta volna, Ermihályfalvánál átlépte a román határt. A véletlen úgy akarta, hogy Rabinszky ne találkozzon a határőrökkel és így háborítatlanul jutott el a határmelléki román falvakra. Megpróbált munkát szerezni, de itt sikertelenül, míg az egyik nagyobb faluban megrökönyödve vette észre, hogy az állomáson román felirat jelzi a Selinder nagyközség nevét.

(A régi jóbarát)

Rabinszky halálrámúlten vette észre, hogy Romániában van és tanácsala-

nul állott Selinder nagyközség uccáján. Tudta, hogy akaratán kívül bűncselekményt követett el és azonnal jelentkezni akart a közseyi előjáráságon, amikor bangos kiáltással valaki a nevében szólította: A valaki egy Horváth nevű debreceni származású asztalossegéd volt, aki valamikor egy műhelyben dolgozott Rabinszkyval. Rabinszky szorult helyzetében nagy örömmel üdvözölte régi barátját és segítségét kérte, hogy a hatóságoknál sikeresen tudja megoldani kihágási ügyét. Horváth készségesen rendelkezésére állott kollégájának és Kolozsvárra hívta Rabinszkyt. Azt mondta Rabinszkynek, hogy ő szintén Kolozsváron dolgozik, Selinderen csak rokonait látogatta meg és kolozsvári összeköttetése révén ki tudja eszközölni, hogy Rabinszkyt büntetlenül tegyék át a határon. Ehhez azonban, amint Horváth mondta, pénz kell. Rabinszky erre örömmel nyújtotta át barátjának a vagyonát képező 50 pengőt. Selinderről együtt indultak el Kolozsvár felé.

(Bánfihunyadon Horváth leszáll.)

A régi emlékek felelevenítésével töltött idejüket a vonaton és kedélyesen diskuráltak egész Bánfihunyadig, amikor Horváth az 50 pengővel együtt leszállt vizet inni az állomáson. Horváth ugyanis felvilágosította Rabinszkyt, hogy Bánfihunyadon egy fél óráig áll a vonat, hogy a gyanunak még csak árnyéka sem férközhessen az 50 pengős vagyon sorsát illetőleg. Rabinszky teljes nyugalommal várt három perccet, aztán leszállt ő is vizet inni, de alig tette a földre a lábát, a vonat megindult Kolozsvár felé. Rabinszky felugrott a vonatra, nem

ugy azonban Horváth, akinek az 50 pengővel egyetemben Bánfihunyad állomása biztos rejtékhelyet nyújt. Rabinszky barátjának és 50 pengőjének nélkülözésével érkezett meg Kolozsvárra, ahol gondolkodás nélkül a rendőrségre sietett és elmesélte határátlépésének, valamint első romániai kalandjának történetét. Horváth ellen a rendőrség bevezette a nyomozást, Rabinszkyt pedig vallomástétele után a hadbírószék börtönébe szállították, ahol bizonyára türelmetlenül várja a tárgyalás napjának meghatározását. (—lay)

Elítélték a bukaresti diákokat, akik két olasz állampolgárt zsidóknak néztek és inzultáltak

(Bucuresti-Bukarest, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel vette kezdetét annak a három bukaresti diáknak póre, akik a Grivita-uccán, december 12-én két olasz állampolgárt, a Gagliari testvéreket véresre vertek. A vádlottak névszerint Caproiu, Mociulsky és Ilescu diákok teszik meg először vallomásaikat. Caproiu azt a vallomást teszi, hogy aznap este moziban volt és mikor onnan kijött, látta, hogy két olasz ver egy nagy csoport diákok. Mociulsky elmondja, hogy egy nővel jött ki a cukrászdából, és a kilépés pillanatában beletűközött egy másik nőbe. Ugyanakkor azt érezte, hogy üllecelik hátulról.

A verekedő a két olasz volt, akik úgy látszik, hogy néhány husz lejes segítségével nyerték el a vádlottak helyett a vádlók szerepét. Ilescu hasonló vallo-

Friss norvégiai csukamájolaj

már megérkezett. Teljesen izetlen és szagtalan, csaknem olyan mint a sardínia olaj. 1 üveg ára 50 lei 4 üveg rendelésnél a portót nem számítjuk fel. Leírás ingyen és bérmentve küldünk, ha egy lev. Japán pontos címét közli. Főraktár: Dr. Biró gyógyszerár, Cluj

A kolozsvári zsidó Menzáért

Az Uj Kelet hasábjain országos akciót indítottunk be a kolozsvári zsidó Menza érdekében, mely csak a legnagyobb nehézségekkel tudja magát fenntartani, hogy csekély számú tagjainak a diákevekre olesó életet biztosítson. Örömmel kell megállapítanunk azt a tényt, hogy felhívásunk szeretetre és támogatásra találna az erdélyi zsidóságban, mert nap-nap után érkeznek szerkesztőségünkbe a kisebb-nagyobb pénzküldemények, amelyeket azonnal rendelkezési helyére származtattunk. A mai postával érkezett pénzküldemények mellett egy levelet is hozott szerkesztőségünkbe a posta. A levélíró kifejezetten megkért bennünket arra, hogy nevével ne publikáljuk és ezért a név elhallgatása mellett kell mai cikkünkben megemlítenünk, hogy egy bánati ügyvéd cikkünk hatására gyűjtést indított legközelebbi ismerősei körében és 1100 lejt küldött be a nélkülözhető erdélyi zsidók számára. A tény egymagában követendő, de mindennél meghatározóbb és felemelőbb az a levél, amelyet a magát megnevezni nem akaró zsidó intellektuel hozzánk küldött.

— Összeszorult szívem — írja — amikor a kolozsvári zsidó Menzára járó nyomorgó zsidó testvéreinkről irt cikket olvastam és feltettem magam gomban, hogy ezt a hihetetlen nyomóságot enyhíteni kell és annyira segítenünk kell a mi zsidó Menzánkat, amennyire a mai tényleg súlyos gazdasági viszonyok között lehetséges.

— A lehetetlen hazai főiskolai viszonyok folytán most mindkét fiam Párisban tanul, ami természetesen súlyos anyagi áldozatokat jelent. Mégis segítenünk kell az itthon slynlődőkön.

A zsidó Menza javára egyébként a mai napig a következő adományok gyűltek be. Az összegeket a beérkezés sorrendjében mutatjuk ki.

Az Uj Kelet szerkesztősége 1000 lei, dr. Elsikovits Károly Glodeni 1000 lei, Gerő Kolozsvár 500 lei, Hainal Győző Kolozsvár 300 lei, Sámson Endre Kolozsvár 200 lei, Weinstein Andorné Tilagd 200 lei, N. N. 1100 lei (ebből 600 lei különbözők

mást tett. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy ki kiáltotta a tömegben, hogy „le a zsidókkal”, Mociulsky beismerte, hogy ő volt, mert azt hitte, hogy a verekedők zsidók. Ezután Mario Gagliari, az egyik megvert olasz állampolgárt hallgatták ki, aki elmondta, hogy egy csoport diák rátámadt és „magyarok, zsidók” kiáltások kíséretében megverték. A védelmet Vasilescu és Cluj ügyvédek látták el, akik még a tárgyalás megkezdésekor különböző indokok alapján semmisségi panaszt nyújtottak be, amit azonban a hadbírószék visszautasított. Az ügyész súlyos büntetést, a védők felmentést kérnek. A hadbírószék a késő esti órákban hozta meg ítéletét, amelynek alapján Mociulski diákok husz napra, Caproiu és Ilescu vádlottakat pedig tíz-tíz napi elzárásra ítélte.

adományva N. N. gyűjtésére), dr. Dénes Arthur Uioara 500 lei, Farkas Kálmáné Nagyszalonta 100 lei. Eddig begyűlt 4900 lei. A címekeket megadtuk a Menza vezetőségének is, amely külön nyugtákkal fogja jóakaróinak az adományokat megköszönni.

— Egy magyar község lakossága el akar költözni a katasztrófális vízhiány miatt. Miskolcra jelentik: A Bükköni Ujhuta nevű, magasan fekvő község lakossága el akar költözni jelenlegi lakóhelyéről, mert a vízhiány, egy esetleges járvány kiütésénél, vagy tüzesetnél a legsúlyosabb következményekkel járhatna. A faluból a vizet hetek óta scendörsségi asszisztenciával osztják ki. A vízosztásnál naponta heves jelenetek játszódnak le, úgy, hogy csak karhatalom tudja megakadályozni a verekedést.

A közkedvelt „TUNGSRAM” RÁDIÓ készületek

teljesen díjmentesen, vételkötelezettség nélkül bármely érdeklődőnek lakásán, minden jobb rádiókerekedő, valamint alanti fölerakat által készségeggel lesznek bemutatva. — Lerakatunk saját helyiségben előzetes bejelentésre bármely este demonstrációt tart.

TUNGSRAM Rt. Cluj
Calea Reg. Ferdinand 127. Telefon 201.

Hirdessen az „Uj Kelet”-ben

Leté baltot hogy

(Cluj-Koloz let tudósító) járna és szitnyi-ternek az tájékát. Egy járdá közepén egy mészáros löi lehuza sban.

— Ronda román nemz A legnap Pál Márton, száros azzal lelesséjének, vény is meg té a román fiatalember nemzeti érzedások közepe

A ki védte lássa loz

Statescu egy örm

(Cluj-Koloz Kelet tudósító) róság második kes büniogy már 1925. el tárgyalás ut volt állandóan itélet kihirdése cöljából. buszszáred az azzal vádolva 29-re virrao együtt megtá éjjelimumató vári magánti hogy tartalé leigazolatták bántalmaz mázó pen

A bántalmaz jelentést tett tettek, hogy buszszáred Bobola ör kérdéses éjsz a kaszárny koresmában bodegába me csipve meg uccai éjjelimulató ban egy res tjukat, aki lehet bemen talember mé lékos főhadiszélt és ezér zásu katonagyedett vele. köztük Bobo örmeister, ko menjenek a ütötték meg pénztárcáját, sarr. eltávozt Gelei nem közvetítéséve melynek foly és zavart ad hogy 1925 á ziban volt. Györke-féle spriccert ivo éjjelimumató a katonákka desére

nem tudta a háboru hadnagyi bukaresti vannak és

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bányási zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerk. szék: Jámbor Ferenc.
Az Uj Kelet cikkeinek utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A kisántant-egyzék ügye és a szentgotthárdi fegyvercsempészés. Prágából jelentik: A „Tribuna” értesülése szerint, miután Genfben az a fel-fogás jutott érvényre, hogy a Népszö-vetség saját kezdeményezéséből nem rendelheti el a vizsgálatot Magyaror-szág ellen a fegyverszállítások miatt, a kisántant kormányai úgy határoztak, hogy nem emelnek formaszertű panaszt a Népszövetségnél, csupán együttes, avagy külön, de azonos szövegű jegyzékekben hívják fel a tanács figyelmét a szentgotthárdi esetre. Erre az elha-tározásra az készítette a kormányokat, hogy a magyar-kérdés legutóbb euró-pai kérdés lett az egyes nyugati fő-városokban, ahol a kisántantot olyan tényezőnek tekintik, amely alkalmas a béke megzavarására és Magyarország normális fejlődését hátráltatja.

Az új jugoszláv kultusz-törvény nem ismer felekezeti-kültséget. Bel-grádból jelentik: A vallásfelekezeti az államhoz való és egymásközti viszo-nyait szabályozó törvény alapterveze-tet elkészült. A tervezetet szakbizott-ság dolgozta ki, amelynek tagjai a val-lásügyi minisztérium osztályfőnökei-n kívül dr. Alanpovics, az államtanács al-elnöke és dr. Mitrovics Cseda, a bel-grádi egyetem rektora. Alapos vita volt a bizottságban a felekezeti-kültsé-g kérdésétől. A törvénytervezet ere-deti szövegében voltak rendelkezések a felekezeti-kültségek: ateistákról, szabályozták ezek gyermekeinek, há-zasságának kérdését. Utóbb azonban a bizottság arra az álláspont-ra helyezkedett, hogy Jugoszláviá-ban nem lehet megírni a felekezeti-kültséget, mert az alkotmány nem ismeri el. Nem hoztak végleges döntést a vegvesházasság, valamint a kötelező polgári házasság kérdéséről, bár sok felszólalás hangzott el az intézmény-nek az egész országban való bevezeté-se mellett. A lelenek vallási hovatartozandósága tekintetében azt az elvet fogadták el, hogy az ilyen újszülötteket arra a vallásra keresztelik, amelyiknek temploma körzetében találtak.

Egy bécsi professzor új fiatalítási módszert talált fel. Bécsből jelentik: Dopler Károly orvostanár új fiatalítási módszert talált fel, amellyel kétszáz-nál több férfit és nőt kezelt sikerrel. Ezeknek véredényeit felnyitotta és az idegek szabaddátétele után, azokat fe-noldadattal esetelte be.

Lausanneban ül össze a cseh-szlovák-magyar döntőbíró-ság. Genf-ből jelentik: Január 25-én ül össze Lausanneban a magyar-cseh-szlovák ve-gyes döntőbíró-ság, amely a magyar-ro-mán birtokpörhöz hasonló ügyben dönt. A bíróság a svájci szövetségi bíróság épületében Schreiber svájci követ elnök-ségével fog tanácskozni. Azok a magyar állampolgárok, akiknek cseh-szlovák ter-ületen vannak birtokaik, ugyanis pert indítottak a cseh-szlovák állam ellen bir-tokaiknak a földreform céljaira történt kisajátítása miatt. A cseh-szlovák kor-mány, mint már ismeretes, a román kor-mány álláspontján áll és nem ismeri el a döntőbíró-ság illetékességét ez ügyben.

Amerika le akarja főzni az összes eddigi repülőgépeket. Washingtonból jelentik: A hadügyminisztérium légha-józási osztálya elhatározta, hogy olyan nagy repülőgépet építtet, amely az ezidő-szerinti világrekordot messze felül fogja haladni. Az új óriási repülőgépeknek fűtőszervezete is lesz és oxigénfejlesztő telepet is visznek magukkal, hogy a pi-lóták a legnagyobb magasságban is leve-gőhöz jussanak.

Ujabb borzalmas hajókatasztrófa történt a Földközi tengeren

Brüsszel, január 25. Ideérkező távira-tok borzalmas hajókatasztrófáról számol-nak be, amely a földközi tengeren ját-szódtott le. Az egyik legnagyobb belga gőzös, az Elisabeth Lille, mely Antwer-pen és Belga-Kongó között közlekedik, a marokkói partok közelében elsüllyedt. A katasztrófa valószínűleg pillanatok alatt játszódott le, mert részleteiről ed-

dig egyetlen tudósítás sem érkezett. At-tól tartanak, hogy a hajón lévő többszáz utas a hajón utazó magyarszagu belga állami tisztviselőkkel együtt, elpusztult. Hamburgi jelentés szerint az Albatros nevű német uszályhajó a norvég partokon dühöngő óriási viharban, 18 fónyi legénységével együtt elsüllyedt.

Szombaton rekviem lesz Curtea Argesben Ferdinánd király emlékére

A minisztertanács megállapította a parlament munka-programját

(Bucuresti-Bukarest, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtti minisz-tertanács volt, amely megállapította a Curtea de Argesben szombaton tartandó rekviem programját. Délelőtti 10 órakor indul egy különvonat a miniszterekkel, a parlament tagjaival és az állam magas dignitariusaival. A parlament szomba-ton nem tart ülést. Csütörtökön érkezik Elena anyahercegnő, akit a pályaudva-ron a miniszterelnök és Duca miniszter fogadnak. Pénteken délelőtti érkezik Ma-ria királyné Heana hercegnővel.

Braianu Vintila miniszterelnök közöl-te, hogy Agripa Popescu, jövendőki vezér-igazgató lemondott. A minisztertanács utódjául Malceci gyufagyári igazgatót

nevezte ki.
Nistor, a csernovitzi lakáshiányt tette szövé.

A minisztertanács ezután megállapi-totta a parlament munkaprogramját. A kamara elé a pénzügyminisztérium reor-ganizációjáról szóló javaslat kerül, majd az anyakönyvezetés reformja. A szená-tus viszont elsősorban a járásbíró-ságok reorganizálásáról szóló javaslattal fog foglalkozni, azután pedig a kultuszre-formmal. — Anghelescu miniszter fe-bruár 5-én fogja a középiskolai oktatás reformjavaslatát benyújtani.

A minisztertanács folyó ügyek elinté-zésével ért véget.

Eljegyzés. Fränkl Margitkát Carciu-Mari és Adelstein Nándor Dej jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

Nagyfaludi Rezsikét Becleanből eljegyezte Goldberger David Bis-trita. (Minden külön értesítés helyett).

Egy magyar származású szubrett titokzatos halála Majna-Frankfurtban. Majna-Frankfurtból jelentik: A rendőrség bevezette a nyomozást az egyik ottani operett-színház magyar származású szubrettjének, Radó Erzsinek halála ügyében, mert a rendőrségnek az a feltevése, hogy a színész büntény áldozata lett.

Földgázra bukkantak Karcag kö-zelében. Karcagról jelentik: A legutóbbi gázfurások alkalmával Karcag-nagyközség közelében gazdag földgáz-forrásra bukkantak, amelynek ipari szempontból is óriási jelentőséget tulajdonítanak.

Új módszer a cukorba gyógyítá-sára. Bécsből jelentik: Doppler bécsi orvostanár, aki, mint jelentettük, új fiatalítási módszert fedezett fel, egy kis műtét segítségével állították a cu-korbajt is gyógyítani képes. A hasnyál-kamirigybe egészséges ütéres vért irányít, miáltal a cukorba rövidesen el-mulik.

A Kolozsvári Izraelita Hitközség jogi bizottsága közli, hogy a választói joggal bíró tagok, valamint a virilis jogu képviselőtestületi tagok névjegy-zéke a útkári ircdában (Ferdinánd ki-rály-ut 54., I. e.) közszemlére kitéte-tett. A választói névjegyzékbe való utólagos felvétel határideje február 24, melyet kérelmezni kell. A virilis névjegyzék elleni felszólamlási határidő február 10.

Az angol királyi pár táncmulatsá-got adott az udvari cselédség részére. Londonból jelentik: A királyi pár ja-nuár 19-én táncmulatságot adott az ud-vari cselédség részére. A cselédség este tíz órakor pontosan vonult fel a bátra, amelyet maga a királyné nyitott meg az első komornok káriján. A bálon résztvettek a trónörökös, a yorki her-ceg, akik sokat táncoltak a fiatal leá-nyokkal.

Az Irlandi tenorista, Sullivan, aki jelenleg a bukaresti Operában aratja hatalmas sikereit, a jövő héten két es-tén fog a Román Operában vendégsze-repelni. Hétfőn az Aidában és a máso-dik előadást valószínűleg az ismert ba-ritonistával, Athanasiuval együtt fog-ják énekelni, aki szintén vendége lesz az Operának.

Kiütéses tífusz Bécsben. Bécsből jelentik: A fővárosi tisztviselői hivatal szombaton kiütéses tífusz esetet ál-lapított meg Rom Rudolf soffornél, aki Amerikából való hazautaztában Jugo-szláviában tartózkodott.

Egy hevenyűes aggyastán szerel-mében lelőtte ápolónőjét. Párisból je-lentik: Jean Scoto 70 éves volt nagy-iparos, aki a háboru után mindenét el-vesztette, évek óta a szegényházban sanyalódik, ahol szerelemre lobbant Ma-ria Afré 50 éves ápolónő iránt. Az asz-szony az aggyastán közeledését visz-szautasította, mire ma reggel Scoto re-volverrel a kezében, az ápolónő elé ugrott s ezt kiáltotta: „Elhatároztam, hogy feleségül veszem, akarja-e?” Az asszony ijedtében sikoltozni kezdett, mire az öreg revolverrel kétszer rá-lőtt. Az asszony holtan esett össze, majd Scoto maga ellen fordította a fegyvert és szintén meghalt.

Burney angol tengerészkapitány a newyorki pénzügyvilággal tárgyal a Lon-don-Newyork közötti léghajó-járatok megszervezése ügyében. Newyorkból jelentik: Tegnap ideérkezett Burney angol tengerészkapitány, hogy a new-yorki pénzügyvilággal tárgyaljon a Lon-don-Newyork között megindítandó léghajó-járatok megszervezése ügyé-ben. Londonban már elkészült az R. 100 jelzésű léghajó, amelynek 140 ezer köb-méter tonnatartalma a kereskedelmi forgalom tekintetében mindenben meg-felelő. Az R. 100 száz utast vihet ma-gával, óránként 130 km.-es sebesség mellett. A léghajó utja Londontól New-yorkig 48 órát, visszafelé pedig 38 órát tartana. Egy személy utiköltsége 400—600 dollár között mozogna. A kapitány kijelentette, hogy már építik az R. 100-nál is nagyobb léghajót, amely 160 kilo-méteres sebességgel fog haladni.

Achad Haam halálának évfordu-lója. Egy éve múlt annak, hogy a jelen-legi zsidó szellemi vezére, a zsidóság kulturális és lelki újjászülésétének hir-detője és személyében megvalósítója, meghalt. Achad Haam távozásával a zsidó nép nagy tanítómestere, az igaz-ság élesszemű meglátója és könyörte-len hirdetője szállott sirba. Simon Dub-now, a világhírű történettudós emlékt-beszédében Achad Haamot korunk Rambanjának jelölte meg. A Herzl al-kotta Cionista Szervezet és politikai gondolat Achad Haam az egész népért, főleg szellemi javaiért érzett felelős-ségtől áthatott kritikáján keresztül tett meg azzal az etikai tartalommal, amely ma ellenállhatatlan erőssége. Halálának évfordulóján az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kolozsvári helyicsoportja is meg fog emlékezni Achad Haam életé-ről és működéséről. Az emlékbeszédet Dr. Kohn H. Lel, az Erdélyi Zsidó Nem-zeti Szövetség alelnöke fogja tartani. Az ünnepély 29-én, vasárnap este 8 órakor kezdődik a Ferdinánd király-uti zsidó iskola nagytermében.

Coolidge cáfoja az Unióval kap-csolatos habous híreket. Washington-ból jelentik: Coolidge elnök kijelentet-te, hogy semmi okot sem lát fennförog-ni az amerikai s külföldi lapoknak ama megjegyzésére, illetőleg megállapítá-sára, mely szerint egyes amerikai ten-generáció szellemi vezére, a zsidóság csolatos háborus híreket. Washington-gerésztisztek nyilatkozatát közelt há-az Unió és kereskedelmi vetélytársal

Orvosi hír. Dr. Hamburg József szemorvos tanulmányutjáról hazatért és rendelését Cal. Regele Ferdinánd 34. sz. alatt újból megkezdte.

Poincaré pénteken tartja meg po-litikai programbeszédét. Párisból je-lentik: A kamara ma megindult vitájával kapcsolatban, gazdasági és pénzügyi kérdésekre vonatkozólag 15 interpel-lációt jegyeztek be. Poincaré minisz-terelnök pénteken fogja megtartani ex-pozéját az aktuális politikai kérdésekről és egyben vázolni fogja politikai programját is. A beszéd elé nagy vára-gozással tekintenek.

ARCBÖRÉNEK SZÉPPE VARÁZSOLÁSÁRA ÉS ÉPSÉGBEN TARTÁSÁRA HASZNÁLJA BIZALOMMAL A KRÉMET

COLLIER DE PERLES

KÉRJEN MINDENÜTT

Legrain

KÉSZÍTMÉNYT

Veszek házakat Németországban
főleg Berlinben „Schwarzkauf” meg-támadá sal is. Mór Rimóczi szállítási vá-lalat. Cluj, pályaudvarral szemben. — Telefon 864. Sürgönycim „Probrute”

Matild-viz elősegíti az emésztést

Csütörtök
0000
A
Buk
tudom
vizgá
a bizt
pódi
részt
a buk
azonk
0000
— A cl
egylet fel
este 8 óra
Otthon na
müso ro
mélyjegy
100 lej. A
kivók és je
sek.
Selyem flor
BL
— Felda
cán. Párisi
városában
gyujtogat
nek főbon
petésére eg
szei került
lámpagyujt
beségnek, a
ken talált
levélre buk
kótták, hogy
felügyelet
kiderül az,
fenyegette a
neki pénzt,
vél alapján
letartóztatla
Butorbe
Butor
előtt
FISC
butor
Cluj, C
— Radic
Zágrábból
sánap este
vics Szvet
egyik legel
Teszlics N
fics Nikola
a róla elne
és egyik l
Szvetozárn
dozott a fü
tációs célja
és Pribisce
lenséges v
sal. Radics
tott Szisz
támadta Pr
nizstert, A
cset annyir
lövésé, hogy
széde, hogy
azonban ne
Pribiscevic
is kibékült
a késő éjjel
rőzés zárta
Antip
Tobb mint
képes embe
találó Oiah
ur. Engedel
ségügyi Min
gyar szabad
terjesztő füz
Osvá h gyóg
— Félmi
szert rabolt
szonytól. K
nyu betörés
zást a kass

halálának évfordulójának, hogy a jelenkezére, a szidóság újjászülésének hírből megvalósította, a távozásával a titomestere, az igazgatója és könyörtelen sírba. Simon Dubortén tudós emléke. Haamot korunk erveit és politikai az egész népet, mert érzett felelőskáján keresztül tett tartalommal, amely öröme. Halálának helyi Zsidó Nemzeti helyi csoportja is Achad Haam életét. Az emlékbeszéd Erdélyi Zsidó Nemzet fogja tartani, vasárnap este 8 óráig a királyi teremben.

az Unióval kapott. Washingtonban a cinok kijelentése sem lát fennforogást, a földi lapoknak ama főleg megállapítások egyes amerikai tervek. Washingtonban a közeli hadelmi vetélytársai. Hamburg József utjáról hazatért Regele Ferdinand kezébe.

ken tartja meg a Párisból jelen megindult vitájával és pénzügyi 15 interpelláció. Poincaré miniszter megtartani a politikai kérdéseket fogja politikai a nagy vára.

széppé
ASÁRA ÉS
TARTÁSÁRA
ZALOMMAL A
PERLÉS
MINDENÜTT
cain
MÉNYT

szákat
zágban
Kauf meg-
szállítási
szemben.
Probrute

A „NATIONALA” általános biztosító társaság

Bukarest. Alaptőke és tartalékok lel 150.000.000

tudására hozza t. feleinek, hogy közkívánatra bevezette az orvosi vizsgálat nélküli népbiztosítást, havi sorsolással és elhalálozás esetén a biztosított összeg kifizetésével. A sorsolásban, csekély pótdíj ellenében a már érvényben levő kötvények tulajdonosai is részt vehetnek. Felvilágosítással szolgál a bukaresti központi Vezérigazgatóság Str. Doamnei 12. azonkívül az ország minden helységében működő képviselvek

A cluji Gutenberg Dal- és Zeneegylet február hó 11-én, szombaton este 8 órai kezdettel, az Épitőmunkások Otthon nagytermében (Strada Väii 7.) műsoros táncestélyt tart. Személyjegy 40 lej, családjegy (3 személy) 100 lej. A legutóbb kibocsájtott megkívó és jegyek a mulatságra érvényesek.

Selyem florharisnya minden színben **98**

BLATT áruház, Cluj

Feldarabolt női hulla a párisi utcán. Párisból jelentik: Sant Danise külvárosban csütörtökön este egy lámpagyújtogató gyanús csomagot talált, melynek felbontásakor a legnagyobb meglepetésére egy női holttest feldarabolt részei kerültek elő. A borzalmas leletet a lámpagyújtogató beszolgáltatta a rendőrségnek, ahol átkutatták a hullarészecskét talált ruhadarabokat és abban egy levele bukkantak, amelyből megállapították, hogy a talált hulla egy rendőri felügyelőt álló nő holtteste. A levélből kiderül az, hogy annak elküldője megfenyegette a nőt azzal, hogy ha nem küld neki pénzt, úgy elteszi a láb alól. A levél alapján a gyilkost még csütörtökön tartóztatták.

Butorbevásárlók figyelmébe!

Butorszükségeiteneik beszerzése előtt okvetlen tekintse meg

FISCHER ALBERT

butoráruházát

Cluj, Cal. Reg. Szerd. 61

Radics kibékült merénylőjével. Zágrábról jelentik: Radics István vasárnap este Sziszekre utazott Pribicevics Szvetozárral, ahol kibékítették egyik legelkeseredettebb ellenfelével, Teszlics Nikola likörgyárossal. Teszlics Nikola volt alezredes a tulajdonosa a róla elnevezett sziszeki likörgyárnak és egyik legjobb barátja Pribicevics Szvetozárnak, aki nagy összegeket áldozott a független demokráta párt agitációs céljaira 1920-ban, amikor Radics és Pribicevics még a leghevesebb ellenséges viszonyban voltak egymással. Radics István agitációs gyűlést tartott Sziszekben, amelyen kiméletlenül támadta Pribicevics akkori belügyminisztert. A gyűlésen jelenlevő Teszlicset annyira elkeserítette Radics beszéde, hogy revolvért rántott és négy lövést adott le Radicsra, a lövések azonban nem találtak. Most, Radics és Pribicevics kibékülése után Teszlics is kibékült Radicsal és a kibékülést a közös éleli órákig tartó kedélyes likörözés zárta be.

Antiphtysin tudóbj elleni szer. Több mint 5000 gyógyult s már munka képes ember igazolja biztos sikerét. Fel-találó Oráh Karoly nagyenyei plébános ur. Engedélyezve a Román Közegészségügyi Miniszteriumtól 19375/1924. Magyar szabadalom 64078—1914. Ismertető-terjesztő füzetet küld az egyedüli készítő Ovid h gyogyszertár Targu-Mures.

Félmillió csehkorona értékű ékszerrel raboltak el egy különözregaszonytól. Kassáról jelentik: Nagyváradnyu betörés ügyében indított nyomozást a kassai rendőrség, amely szom-

baton távirati értesítést kapott a morvaországi Magyarbród rendőrségétől, amelyben azt jelentették, hogy ott ismeretlen tettes kirabolta Potocka Katalin duszgadz magánzónót és vagyont érő ékszereket, festményeket és egyéb értéktárgyakat vitt el. Az elrabolt tárgyak értéke megközelíti a félmillió csehslavák koronát. Potocka Katalin egy hatalmas bérkaszárnnyában lakott albertben és különöz életet élt. Az asszony egy hónapig távol volt és amikor hazatért, megdöbbenve látta, hogy lakását teljesen kifosztották és minden értéktárgyát elvitték. A felfedezett vaskazettából 10.000 korona készpénz, továbbá száz darab tíz és száz darab huszkoronás régi arany-pénzt vittek el. Az eltűnt ékszerek között egy 40.000 korona értékű gyöngy-nyakék, 12.000 koronás briliánsgyűrű volt. Egész Morvaország rendőrsége erőlyesen nyomoz a betörő kézrekerítésére.

Angol pulover férfi és noi **590**

BLATT áruház, Cluj

Uj találmány a kolera ellen. Párisból jelentik: Hízelle, a francia kormány által a kolera tanulmányozására kiküldött francia tudós, a napokban bejelentette, hogy az általa feltalált baktérium-faló anyaggal bámulatos sikereket ért el. Az egyik francia gyarmaton folytatott eddigi kísérleteket és a hatvankét százalékos kolera megbetegedést nyolc százalékra csökkentette.

Az első rádióbeszélgetés Brüsszel és Newyork között. Brüsszelből jelentik: Csütörtökön megnyílt a közvetlen rádióforgalom Brüsszel és Newyork között. Az első rádióbeszélgetést a brüsszeli Nemzeti Bank és a newyorki Fedéráció Bank vezérigazgatói között folyt le. A beszélgetés teljesen zavarmentes volt és a kapcsolás is alig pillanatok alatt megtörtént.

Sztrájkba lépnek a belga bányamunkások. Brüsszelből jelentik: A bányatulajdonosok és bányamunkások között mindeddig nem sikerült meg egyezést létesíteni. A helyzet annyira kiéleződött, hogy a belga bányamunkások február 1-ére teljes bésztrájkot rendeznek.

Halálos kimeneteli korcsolyázás. Budapestről jelentik: A csepeli kis Dunaaágon, a rendőri tilalom ellenére, 15—20 fiatalember korcsolyázni kezdett. Az odaküldött rendőrsapat a korcsolyázókat el akarta zavarni, de egyikük, egy tizenöt-tizenhat évesnek látszó fiatalember a beszakadt vékony jég alá került és ott megfulladt. A tüzoltók és mentők ma megtalálták holttestét.

Jó kóser koszt M.-Vásárhelyt csak Farkas-étteremben, Kossuth Lajos-utca 19. alatt kapható.

Betörők, akik az Údv Hadseregének tagjai. Budapestről jelentik: A rendőrség egy Múzeum-köruti üzletben öttagu betörőbandát ért tetten, akikről kiderült, hogy az utóbbi időben egy sereg fosztogatást követtek el. A betörőbanda tagjai mindannyian az altruista céllal alakult Údv Hadseregének is tagjai. Vezérük egy Vörös László nevezetű hírhedt betörő volt. A banda tagjai a lopott tárgyakat az Údv Hadseregének Szerdahelyi-uccai szeretetházában halmozták fel, ahonnan értékesítették őket.

Színház - Művészet

Szemtől-szembe a japán művésznővel

A japán művésznő, akivel hétfőn este szemben állottam az opera színpala mögött: Hatsue Juasa teremtsenek — nemcsak a távol keletnek — egyik legtekétebb példány. Csupa izom és test harmónia, csupa finomság és derű. Fekete szemei nagyok és feketén parázslanak. Az arca — ez nem köllői kép — hamvas, friss és a rózsaszíromhoz hasonlatos. A természet festette. Fogai, ha mosolyog, úgy kápráznak, mint a briliáns nyakék a keblén, amely amerikai relációkban is kész vagyont reprezentál.

Három férfi volt körülötte: Leonard Paukerow, a neves publicista, aki a kolozvári vendégszereplését rendezte és a férje, egy szemüveges, szerény szőke német ur: talter Meissner. Ez a férfi, aki zongorán kíséri a japán hölgyet, néhány nap óta férje Hatsue Juasának. Dr. Patek Béla, az impresszáriójuk mondotta el:

Három éve van európa. uton a művésznő és négy éve, hogy elkerült Tok óból.

Egy év alatt annyit tanult, hogy turnéra vállalkozhatott? — csodálkoz-tam.

A művésznő idegen akcentussal, de hibátlan németiséggel közbeszól.

Nyugodtan vállalkozhattam. Mert már Tókióban is tanultam a zenekonzervatóriumon, ahol egy német, majd egy olasz mester oktatott.

Es hol volt a legnagyobb sikere, asszonyom?

Milyen sikerre gondolt?

Művészi és egyéni sikerrel

A japán művésznő nevet.

Patek Béla elérte a mosolyt. Juasa asszony nem akart sem az egyikről, sem a másiktól nyilatkozni.

Majd én elmondom — vette át a szót a kedves, őszhaju Patek doktor, akit én még a megboldogult pesti népszínházi időkben ismertem.

Hótt dívathabát mindenszínben **485**

BLATT áruház, Cluj

Ugy emlékszem, igazgató helyettes volt, daliás szép fiu. izig-vert bohém. Most jól táplált és gondosan öltözött bankárt vél az ember maga előtt látni. Befutott ember, Bécsben és Marienbadban koncert-irodát tart fenn.

Majd én elmondom — és kisegíti zavarából a japán szépséget. Művészi sikere Salzburgban volt, Mozart városában, őnagyságának, aki itt csupa Mozart dalt adott elő. Az első szünet után valóságos loholva jött a városi konzervatórium igazgatója a színpad mögé és lelkesen mondotta: „On az első Mozart-énekese, aki maradék nélkül átérezte és teljes lélekkel interpretálta Mozartot.” Ez volt Juasa asszony legboldogabb élménye Európában.

Juasa asszony mosolygott.

A második siker.

Ez abból állott, hogy sok küzdelem és viszontagság után néhány nap előtt végül egymáséi lehettek: a legjobb Mozart-zongorázó és legbensőségesebb Mozart énekesnő. Mert ilyesmi nem megy simán. Berlinben a japán követ, csak-hogy megakadályozza a művésznőnek európaival való házasságát, olyan iratokot követelt, amelyeket beszerezni lehetetlen volt a menyasszonynak, épügy, mint impresszáriójának. Dr. Patek erre Budapestten díszpenzációnal, összeköt-telesekkel „összehozta a partit.”

Az impresszárió közölte azután, hogy eddig a japán művésznővel járta egész Németországot, Ausztriát, Jugoszlávia nagyobb városait. Voltak Stockholmban, Helsingforsban, Londonban. Itt olyan sikere volt, hogy a nyárra két hónapra szerződést kapott Anglia minden nagyobb városának meglátogatására.

Csöngettek. Bucsuzni kellett.

Japán dalokat fog énekelni? Az első részben nagyon tetszett a két dal a publikumnak

Fogok. Sőt japán nemzeti viseletben jövök a színpadra. De ne engem figyeljen, hanem az uramat. Figyelje, milyen pompásan játszik, csodásan!

A második részben zöld kimonóban jött ki és egy-két japán balladát is adott elő. Es amikor mélyen, japánosan négy-szer-öt-szer meghajolt a taps útereire, jobbajával odamutatott férje felé.

A tapsok megeléknültek, a fiatal asszony boldogan szivére tette a kezét, Meissner mester is fölállott és németesen meghajolt.

A japán és germán házaspár nászának ez a taps volt a legszebb zenéje. (sz. i.)

Magyar Színház műsora

Csütörtök: Külváros (Ujdonság, először. Premiére-béret 26 sz. Sorozat 199)

Péntek: Külváros (Ujdonság 2. sz. Napibéret 27 szám A. Sorozat 200)

Szombat d. u. fél 4-kor: Nótas kapitány (Ifjúsági előadás, nagyon olcsó helyárakkal. Bevezető előadást tart: dr. Kiss Ernő. Sorozat 101.)

Szombat este fél 9-kor: Külváros (Napibéret 27 szám B. Sorozat 202)

Vasárnap 3-kor: Dolly (Operette-repriz új szereposztással. Olcsó helyárakkal. Sorozatszám 203.)

Vasárnap 6-kor: Külváros (Ujdonság 4. sz. Napibéret 27 sz. C. Sorozat 204.)

Vasárnap háromnegyed 9-kor: Muzikus Ferkó (Kun Magda vendégjátéka Bérlétszűnet. Sorozat 205.)

Hétfő: Mers-e Mary? (14. sz. B. Bérlétszűnet. Sorozat 206.)

A Színházi iroda közleménye

Ma este van A külváros premiéreje. Érdekes eseménye lesz ma este a Magyar Színháznak. A külváros-t, ez az izgalmas 12 képre osztó grandiózus drámai ujdonságot fogják bemutatni. Évek óta nem volt az európai színpadoknak akkora szenzációja, mint a külváros. Valóságos lázba hozta Bécs, Berlin, Budapest közönségét ez a különös újszerű dráma, amely a filmperegés gyorsaságával és változatosságával mutatja be az élet mélységeiből vett jeleneteket. Nagy gonddal, különös ambícióval és áldozatkészséggel készült rá a színház. A külváros négy-szer egymásután kerül színre: csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap 6 órakor.

Végre egyedül. A jövő hét második felében olyan operette-repriz lesz, amely sokszorosan felülmúlja egy operette premiére érdekességét. A modern operetta koronázatlan királyának, Lehár Ferencnek legszebb operettejét fogja a színház fölleveníteni. Tizenköt évvel ezelőtt 1915-ben volt a Végre egyedül premiéreje Klozsvárton. Erről az operettéről Bécsben is s mindenütt megállapították, hogy szebb, tökéletesebb, művészebb, mint Lehár bármely más operetteje. Jobb mint a Vig özvegy, Éva, Luxemburg grófia. Közönség és sajtó ezt egyhangulag állapította meg akkor. A kolozvári premiérének akkor nem kedvezett az idő, a világháboru kellő közepén senki-nek sem volt kedve színházba jönni. Így azután lekerült a műsorról. Most fől fogják eleveníteni s ez a föllevenítés több lesz, mint repriz, igazi parádés premiére lesz. A két vezető szerepét Kolbay Ilidkó és László Andor fogja játszani.

Dolly 25-ször. Vasárnap délután 3 órakor a legbájosabb modern operettek egyiké a Dolly kerül színre új szereposztással: Mende Kláival, Kiss Manyival, Ihász Aladárral, Leövegyvel, Fülöp Sándorral a főszerepekben. Érdekes, hogy ez lesz a Dolly 25-ik előadása. Olcsó helyárakkal tartják meg ezt az előadást.

Muzikus Ferkó Kun Magda vendégjátékával. Vasárnap este a Muzikus Ferkó szubrett szerepét Kun Magda fogja játszani, ez a fiatal nagytehetségű leány, aki első fellépésével igazi nagy feltűnést keltett.

Hirdessen az Új Ketetben

Közgazdaság

A kormány lemondott a munkakódex törvénnyé emeléséről

Erdély munkaadói és munkásai követelik a nemzetközi konvencióknak az egész országra való kiterjesztését

(Cluj-Kolozsvár, január 25. Az Uj Kelet tudósítójától.) Többbizbeni kísérlet után a munkaügyi minisztérium elállt attól, hogy a mi viszonyainkra nem alkalmazható Codul Munciei elnevezésű munkasügyi törvénykönyvet életbe léptesse és ehelyett inkább a nemzetközi munkaügyi konvenciók ratifikálását igyekszik keresztülvinni. Ebben a törekvésében az erdélyi munkaadók és munkásszervezetek együttesen támogatják a kormányt, aminek az a magyarázata, hogy különböző szociális rendelkezések tekintetében Erdély és Bánát ma igen hátrányos helyzetben van a regáltal szemben.

Ilyen kité nagyon fontos munkaügyi rendelkezés, illetve nemzetközi konvenció a 8 órai munkaidőnek általánosan kötelező bevezetése és a kiskorúak és nők éjszakai munkájának szabályozása. Ezeket a kérdéseket Erdély és Bánát munkáltatói és munkásai állandóan napirenden tartják és igen üdvösnek, sőt elengedhetetlenül fontosnak tartanak, ha ez a két konvenció minél előbb törvényerőre emelkedne. A jelenlegi helyzet ugyanis az, hogy a munkaidő kérdésében a régi királyság területén nincsen törvényes intézkedés és így nem ritka eset, hogy a munkásokat napi 10-13 óráig dolgoztatják, amellyel, hogy a túlórákért nem kapnak bértöbbletet. Erdélyben viszont a Consiliul Dirigent

19. számú dekrétuma a legszigorúbban kötelezi a munkaadókat a 8 órai munkaidő beartására. A szociális szempontoktól eltekintve, vagyis amellyel, hogy a regálti munkások sokkal hátrányosabb helyzetben vannak az erdélyiekkel szemben, ez az állapot a munkaadókra is hátrányos, mert a regálti konkurrens iparvállalatok ezt a helyzetet kihasználják a termelés olcsóbbá tétele terén.

Ugyanez a helyzet a nők és kiskorúak éjszakai foglalkoztatásának kérdésében is. Kolozsváron például most is napirenden van ez a kérdés és az illetékes hatóságok még a nem kimondottan egészségtelen iparágakban sem engedik meg a fiatalok és női munkások éjszakai dolgoztatását, vagy ahol ez mégis megtörténik, ott a városi tanács lép fel szankciókkal. A regáltal szemben a szigorítás nincs meg, amit az ottani ipar szintén kihasznál az erdélyi iparral szemben. Ha ez a helyzet továbbra is fennmarad, mindazok az itteni iparvállalatok, amelyek a könnyebb munkákat olcsóbb munkaerővel is elvégeztethetnék, kénytelenek lesznek ezeket a munkaerőket elbocsátani, ami a munkanélküliség növekedését fogja jelenteni. Ezt csak úgy lehetne elkerülni, ha az Erdélyben és Bánátban érvényes rendelkezéseket az ország többi részében is kötelezővé tennek.

Utójjára hagyták a fémpari vámközpont megállapítását. Bukaresti jelentés alapján megírtuk, hogy a legfőbb vámbizottság az üvegáruk behozatali vámközpont megállapítása után a fémpari cikkek tárgyalására tér át. Ebben a tekintetben a bizottság munkaprogramja változást szenvedett, amennyiben ma a vegyészeti és gyógyszerárak vámját vitették tárgyalás alá, míg a fémpari cikkek csak az összes többi vámfelvezeték után kerülnek tárgyalás alá.

Ujabb vezetőknek teszik ki az élelmiszerkereskedőket. Néhány héttel ezelőtt foglalkoztunk a kolozsvári piac élelmiszerárak ügyével, akiket egy 1926. évi rendeletre való hivatkozással arra akartak kényszeríteni, hogy jelenlegi árusítóhelyeiket hagyják el és a hivatkozott rendeletben előírt berendezési helyiségekbe tegyék át üzletüket, mert különben elvesztik az iparengedélyüket. Ennek idején a Sfatul Negustoresc intervenciójára a városi választmány hathónapi haladékot adott az érdekelteknek az említett rendelet végrehajtása tekintetében. Az ominózus miniszteri rendelet ugyanis előírja, hogy élelmiszereket csakis fanyaszított falakkal rendelkező helyiségben szabad árusítani, amelyet a legmodernebb higiéniai berendezéssel kell ellátni. Az üdvösnek látszó rendeletnek mindössze az a hibája, hogy a mai súlyos pénzügyi helyzetben nem valósítható meg, mert akár igyekeznek az érdekeltek eleget tenni az előírásoknak, akár megszegik a rendeletet, tönkremennek. Ennek ellenére Kolozsvár főorvosi hivatala most meg akarja kezdeni a rendelet szigorú végrehajtását. A rendelet még azon üzletrekre is súlyos terheket ró, amelyek nagyjában megfelelnek az előírt követelményeknek. Mindenekelőtt a rendelet szerint, az ilyen üzletnek az iparengedélyen kívül külön autorizációt kell beszerezniük az állatorvosi hivattól, de az autorizációt csak helyszíni szemle alapján adják ki, ha az üzlet megfelel a rendeletben foglalt egészségügyi előírásoknak. Alkalmazottakat csakis orvosi vizsgálat alapján vehetnek fel az élelmiszerüzletek, akiket fényképezéssel igazolással fogják ellátni. Mindezek tetejébe külön szemelvényt fogja állandóan ellenőrizni az élelmiszerüzleteket, hogy nem hanyagolják-e el a higiénikus előírásokat.

Kiszáították a mőcvideki Tischler-éleldőségeket. A napokban tárgyalta a bánffyhungyadi agrárbizottság a mőcvideki lakosság által Tischler Mór éleldőségeknél kifizetése érdekében indított igényperét. Az évek óta húzódó agrárperben Coseiu érdőgazdátó véleménye alapján az agrárbizottság úgy döntött, hogy a szóbanforgó érdőségek kifizetése alóli mentességét visszavonja és az egész komplexumot, mintegy 14 ezer hold érdőséget, kilenc község lakossága között felosztja. Az agrárbizottság határozatát a Tischler-cég meglebebezte.

A pénzügyminisztérium cáfolja, hogy a stabilizációs kurzust már megállapították volna. Bukarestből jelentik: Beavatott pénzügyminiszteri körökben a leghatározottabban megcáfolják azokat a híreket, amelyek bizonyos érdekeltek hoztak forgalomba az utóbbi napokban arról, hogy a lej stabilizációs árfolyamát már megállapították. A pénzügyminisztérium semmiféle árfolyamot nem állapított meg, viszont, ha majd elérkezettnek látja az időt a stabilizációs tranzakció végrehajtására, a stabilizációs árfolyamot az akkori lejkurzushoz minél közelebb álló alapon fogja megállapítani, hogy a gazdasági élet normális menetében semmielőzökkenő ne állhasson be. A pénzügyminisztérium felelőse a közönséget, hogy minden ezzel ellentétes hírnél ne adjon hitelt.

Meghívó. A cluj Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanácsa folyó évi január havi teljes ülést január hó 24-én (szombaton) este 7 órakor fogja megtartani a Kamara közgyűlési termében (Cal. Victoriei 51. sz. II. emelet) a következő napirenddel: I. Elnök megnyitja. II. Elnök jelentés. III. Számvizsgáló bizottság jegyzőkönyve 1927 december 30-iki üléséről. IV. Az üzletről szóló törvény megszüntetésére javaslat. V. Csálád segély az iparban. VI. A de-j-bou vasút vonalának a cluj felügyelőséghez csatolása. VII. A lakásépítés támogatására szóló 1927. évi május 3-iki törvény alkalmazása. VIII. Közgazdasági jellegű törvények előtervezeték a kérdése IX. Dr. Bereczky Ernő igazgató-előadó állami szolgálatban eltöltött idejének a kamarai nyugdíj jogosultságba való beszámítása. X. Esetleges javaslatok, melyeket kerünk a titkári hivatalhoz benyújtani. (Belkezelési szabályzat 28. szak.) A Kereskedelmi és Iparkamara újraszervezéséről szóló törvény és végrehajtási utasítás 12. szakasza értelmében az Igazgató Tanács az öt alkotó tagból abszolút többségével tanácskozik, a 18. szak. 1. bekezdése szerint pedig azok a tanácsok, akik 3 havi ülést egy-egy ülésben nem vesznek részt szabadsárra szabadság nélkül, lemondottaknak tekintendők és a tanács helyüket üresnek nyilatkoztatja ki. Ha a tagok a fent összehívott gyűlésen nem jelennek meg, a szükséges számban az Igazgató Tanács 1928. január hó 29-én (vasárnap) délelőli 10.30 órakor ugyanazon helyen és ugyanazzal a napirenddel új ülést fog tartani, még az esetben is, ha a tagok csak egy-egy részre fog megjelenni Cluj, 1928. január hó 21-én. Ing. I. F. Negru-tu s. k. elnök. Nicolae Căciulă s. z., titkárs

ADÁSDÉTEL, KÉPVISELET

Ebben a rovatban kéthetenként közöljük azon külföldi cégeket, amelyek át akarnak elhelyezni Romániában, vagy romániai termékeket keresnek, képviselőt ajánlanak, vagy képviseletet vállalnak. Közöljük továbbá mindazon bel- és külföldi cégeket, amelyek akár hazai, akár külföldi cégekkel kívánnak üzleti összeköttetésbe lépni, exportálni, vagy importálni akarnak, képviseletet keresnek, vagy ajánlanak.

Az Uj Kelet előfizetői és igazolt számonkérői olvassák ezt az üzletlehetőségi közvetítést teljesen díjlanul vehetik igénybe, mindössze válaszbélyeggel ellátott borítékot kell megkeresésükhöz mellékelniök. Válaszbélyeg nélkül vagy levelezőlapon nem válaszolunk.

BELFÖLD
41. Bukaresti cég erdélyi szalámgyárral kíván állandó összeköttetésbe lépni.

42. Csernovitz cég aktatászkához való bőr vásárlására óhajtt bogyárrakkal üzleti összeköttetésbe lépni.

43. Bessarabiai cég zsinnygyártásra alkalmas kender termelőivel keres üzleti összeköttetést.

44. Bukaresti cég vatta- és kötszergyárral kíván összeköttetést.

KÜLFÖLD

45. Danzigi szállítócég olyan román cégek iránt érdeklődik, amelyek Amerikából importálnak, vagy oda exportálnak.

46. Lengyel cég megmunkált fatraverzetet vásárolna termelőktől.

47. Osztrák cég optikusokkal, orvosokkal és mérnökkel keres összeköttetést, optikai cikkek, földmérő műszerek és Röntgen-készülékek elhelyezése szempontjából.

KÉPVISELET

48. Belga tőkével dolgozó bukaresti cég képviseletet keres, egyelőre csak a kolozsvári piacon, műszaki cikkekre.

Tőzsde

A piac lanyha, üzlettelen

DEVIZAK	Kolozsvár	Valutapiac 1928 január 25 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich		—	—	490	3138	11015	13671	64990	1926
Newyork		5197	51920	2543	16255	57195	71960	3375	—
London		2931	2531	12403	794	2738	3460	16455	48756
Paris		204075	2041	—	641	224775	2790	13268	39312
Milano		2748	274850	13450	863	30270	353	17875	52950
Prága		1538	15385	—	483	16947	210287	—	29600
Budapest		907750	9080	—	2860	—	124475	59020	—
Beigrád		914	91375	—	285	10050	12425	594050	17625
Bukarest		320	320	1575	—	303	43525	202	62
Varó		5825	582	—	1840	6420	796	37846	—
Bécs		7320	7320	—	2270	8064	—	47540	—
Berlin		12370	12370	—	3885	136370	16914	80470	—

Száz leí árfolyama Zürich (uro) 3.0 Páris 1570 Budapest 353 Bécs 48725 Prága 2082

Helyi ügynökséget
vagy
pénzbeszedői állást keresek.
A helyi piacon nagy ismeretségem van, de kezem. — Cím: „Korrek” József a 14. sz. utca 10. sz. háza

KULTUREMBERNEK
mindennapi szükséglet a
jó könyv!
Az Uj Kelet könyvosztálya az alábbi jó könyveket ajánlja:
Kassák Lajos: Egy ember élete I-II-III. köt. 480
La Fontaine: Mesék (idiszkiadás) 740
Tolsztoj: Kozárok 290
Pünkösti Andor: Bercsy Bella a szeretőm 130
Dr. Hollós: Bucsum a sarga háztól 130
Dumas: A kaméliás hölgy 170
Jermann Bang: Reményvesztett nemzedék 170
Makkai Sándor: Ördögzelekr 340
Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

Szerk
Többek
sével kap
zavarok
expediál
megfizet
geket elh
megvan a
panaszok
fognak sz
Sasi, T
nicht gan
sind wir
vort zu ge
derjeniger
gerschaft
nicht. 2. K
tussteuer
Steuerbeh
ja auf Gru
teils.
A. Naf
juk, hogy
jon ügyvé
lampolgar
hoz. A ma
tehetősége
sürgösen k
ezen az al
másik, sok
az, hogy l
járatakor k
kérdés, ho
jó volna o
scitől ideje
lebbi litván
Konstantin
leztésége
dolgot és e
nácunkat:
G. D. Ocs
től viszont
munkájért
les betegse
K. Sándor
résztelen c
szonyokat.
amerikai
tanácsoljuk
ki. Különb
egyéni szer
V. A., T
kat az usz
jlesztésre a
ügyesség f
ismerjük.
H. A., M
dunkban az
leteket ftje
amelyik cé
don, vagy
Dr. B. N.
— de nem
hogy közöl
Gdyd. On
húság és s
lóság. — d
ben külön-k
más fogtate
Az, ha vala
becsületére
ha valaki v
gyát kielég
let elcsitit
Nos, ha min
küldünk On
festelet. Ez
lenten, hog
mindössze c
abszolút jó
ber, aki irta
korszakban
meglepo, uj
verse egész
rövid időn
— nyomdafi
I. K. Mind
kedőnek kell
Eltekintve a
ják, a rende
latos, mert a
szük alapul
dellen vezető
állapítást vo
P. Emán
mények köz
ségi ügyét a
L. N., Gr
Csernovitzer
ben a kiadó
H. M. Tg.
tet nincs a J

Szerkesztői üzenetek

Többeknek. Az Uj Kelet újjászervezésével kapcsolatban sajnálatos technikai zavarok állottak be a lap nyomása és expedálása körül. Kiadóhivatalunk megfeszített erővel igyekszik a nehézségeket elhárítani és minden reményünk megvan arra, hogy az e téren felmerült panaszok a legrövidebb időn belül megfognak szűnni.

Sasi, Tg-Mures. 1. Diese Frage ist nicht ganz klar redigiert und deswegen sind wir nicht imstande genaue Antwort zu geben. Alles hängt ab davon, ob derjeniger vom rumänischen Staatsbürgerschaft einstens abgedankt hat, oder nicht. 2. Kein Schnodergeld, weder Kultussteuer können durch den Staatlichen Steuerbehörden inkassiert werden, aber ja auf Grund eines gerichtlichen Urteils.

A. Nafelti, Tg-Mures. 1. Előre bocsátjuk, hogy a kérdésben felleltenül forduljon ügyvédhez, vagy az ottani tábla állampolgársági osztályának vezetőjéhez. A magunk részére két megoldási lehetőséget látunk. Az egyik az, hogy sürgősen kéri a naturalizálását és akkor ezen az alapon kapni fog utlevelet. A másik, sokkal bizonytalanabb lehetőség az, hogy tartózkodási engedélynek lejáratakor kiutasítja magát. Csak az a kérdés, hogy Litvánia befogadja-e, amit jó volna ottlakó szüleitől, vagy ismerősöitől idejekorán megtudnia. A legközelebbi litván konzulátus — tudunkkal — Konstantinápolyban van. 2. Katonakötelezettsége mindenestre komplikálja a dolgot és ezért csak megismételhetjük tanácsunkat: forduljon jó ügyvédhez.

G. D. Ocnasugataq. Ha nincs alkalmazotti viszonyban az édesapjánál, vagyis munkájáért nem huz fizetést, nem köteles betegesélgőző járulékot fizetni.

K. Sandor, Carei. Néhány hettel ezelőtt részletes cikkben ismertettük a cselei viszonyokat. Ezek általában az összes dél-amerikai államokban azonosak. Nem tanácsoljuk, hogy éppen oda vándoroljon ki. Különben a boldogulás mindenütt az egyéni szerencsén is múlik.

V. A., Timisoara. Mi is ismerjük azokat az uszító képeslapokat, amelyek terjesztésére annakidején fel is hívtuk az ügyesség figyelmét. Az eredményt nem ismerjük.

H. A., Marghita. Sajnos, nem áll módunkban az összes külföldi árukepviseleteket figyelemmel kísérni. Tessék valamelyik cernalerakathoz fordulni, Aradon, vagy Temesváron.

Dr. B. N. Öszinte. igaz, emberi szavak, — de nem vers, illetve nem olyan vers, hogy közölni lehessen.

Gdyd. Ennek teljesen igaza van. A hiúság és szereplési vágy emberi gyarlóság. — de megvan a legtöbb emberben külön-külön, vagy együtt, esetleg más fogyatékoságokkal is súlyosbítva. Az, ha valaki ezt nyíltan bevallja, csak beszélgetésre válik, sőt még az sem bűn, ha valaki versírással akarja ezt a vágyát kielégíteni és ezt a vágyat nem lehet elcsitítani csak nyomdafestékekkel. Nos, ha mindenáron ragaszkodik ehhez, küldünk Önnek postán egy kis nyomdafestéket. Ez távolról sem akarja azt jelenteni, hogy a versei abszolút rosszak, mindössze csak azt, hogy a versei nem abszolút jók. Feltétlenül tehetséges ember, aki írta, de még a Sturm und Drang korszakban vajudik. Egy-egy gondolata meglepő, új, friss, sőt a „Panasz” című verse egészen hangulatos. Biztos, hogy rövid időn belül megkapja a várva-várt — nyomdafestéket.

J. K. Minden nyílt üzlettel bíró kereskedőnek kell az előirt könyveket vezetni. Elkétkintve attól, hogy ezt ellenőrizni fogják, a rendes könyvezetés azért is ajánlatos, mert az adókiivetéseknél ezeket veszik alapul, míg ezek hiánya, vagy rendellen vezetése igen hátrányos adómegállapítást vonhat maga után.

P. Emánuel, Buzás. Különös körülmények között elkallódott állampolgársági ügyét áttettük a Jogvédő Irodához.

L. N., Gránari. 1. Bistritzer Zeitung, Czernovitzer Zeitung. 2. A másik ügyben a kiadóhivatal már intézkedett.

H. M. Tg-Mures. 1. Miniszteri rendelet nincs a jég után (vagy jég fuvarozás

sa után?) fizetendő illetékről, de lehet, hogy van egy ilyen városi szabályrendelet, amiről a városházán szerezhet meggyőződést. Kolozsváron ilyen címen nem szednek illetéket.

G., Oradea. Lucien Wolf, Board of Deputies, London.

R. R. Alba-Iulia. Levelükre a Palesztinahivatal fog válaszolni.

W. B. Viseul de sus. Opernhäuser gibt es im Lande in Cluj, Bucuresti und Cernowitz.

Az Uj Kelet könyvostályának könyvjegyzéke

Zs dórtárgy könyvek

S. I. Agnon : És a meggyőződés kiegyenesedik	40
S. Alechem: Legezt nemese	30
Bin Gorion: József és testvérei	30
Fényes Samu: Jidli első változása	50
Giszka János: Titok	15
Kaczer Ilés: Golem ember akar lenni	15
Max Nordau: Dr. Kohn	50
Zengó háfa (Antologia)	30
Kabbalisták és csodatévők	30
Biró Lajos: A zsidók utja	35
Goldmann: A zsidó nemzet követelése	10
Sch Goezik: A Cion és a Golusz	15
Grotó Mór: Zsidó Renaissance	30
Herzl: Zsidó áll.m	30
Majovits N. Jehuda: Tóra és a cionizmus	10
Marton Ernő: A zsidó nemzet Erdé yb-n	10
Pantli Hermann: Utazásom a Szentföldön	10
N. Sokolow: Uj zsidó	25
Gszkalay: Tamar	70
Goldschmidt: gy zsidósors (I. II. III. köt.)	140
Giszkalay: Jónni fog még egy Kippur napja	120
Ben Ami: Uj Palesztina	50
La ratella: Silbermann (Egy zsidó fia története)	60
Fürst: Zsidó történet — zsidó kultúra	50
Mendele: A sánta fiske	80
Ujvári: Tuisó panton	70
A Tamud könyve (I-II-III-IV) fülvé a (I-IV) kötve	250
Heinrich Heine: Bacharachi rabbi	55
Kiss József: Jokli (regény)	40
Dániel könyvének magyar fordítása	40
Fürth Magit: Gyuri gróf	55
A németfai kispan (Mesék és történetek zsidó gyé mekek számára)	40
Ben Ami: Palesztinai és egyiptomi utmutató	40
Ossyp Baumow: Szomorúságának énekese	60
Benoit: A táncosnő	146
Schnitzler: A zsidó kasszony	122
Sie: A bolygó zsidó (I-II)	408
Feuchtwanger: A herceg zsidója	255
Langenscheidt: Grór Kohn	143
Dr. Krausz: Zsidó Palesztina 4 évezreden keresztül	35

Szülő s gyermeke egyaránt a legnagyobb élvezettel olvassa

LAFONTAINE

összes meséit.

Most jelent meg az első teljes magyarnyelvű, albumalaku diszkiadás, tele illusztrációkkal, aranyozott vászonkötésben. — Ara

748 lei.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályából

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE SI FABRICA DE CONFECTIUNI DE HARTIE

CARTEA ROMANEASCA

S. A. SUCURSALA CLUJ. CALEA DOROBANTILOR 14-16.

TIPOGRAFIA:

Execută cu deosebita îngrijire tot felul de imprimare pentru Banca, Industrie și Comerț, precum: Hârtie de Corespondență, Facturi, Plicuri, Cărți postale, Circulari, Prețuri curente, Registre, Cărți de adresă, Cărți de visita etc. De asemenea execută tot felul de imprimare pentru Autoritațile publice, Broșuri, Publicațiuni de orice fel, Reviste, Ziare, etc.

LINIATURA MECANICA:

Execută cu acurateță și exactitate tot felul de Liniaura pentru Registre speciale de Contabilitate pentru Banca, Industrie și Comerț, etc.

LEGATORIA:

Leaga tot felul de volume, Cărți, Broșuri, Planuri, pentru Bibliotecă și Particulari.

FABRICA DE CONFECTIUNI DE HARTIE:

Produce: Registre p. Contabilitate, tot felul de caete pentru Școala, Blocuri p. desen, Carnete, Plicuri, Hârtii liniate, etc.

A REUMA NEM GYOGYITHATATLAN BETEGSEG!

Tény n k érletet a világuru „KASZANIN” bedörzsolóval és meg fogja látni, ho y reuma, csúz, köszvény, hülés, fájda, lom stb. azonn meggyógyul! Üveg ára 100 lej. 4 üveg eüdjel. et a portot nemszámoljuk fel. Kapható minden na yob gyógyosz r ában. — Fő akár: **Dr. BIRÓ gyógyosztár** CLUJ, Piața Unirii

Gyümölcsfát

összel ültessen! E fajtatunknak meg előző gyümö csa és szővővanyt. A fátóon mindenegben vasarohat **TOTFALUSI** és **TSAI** gyümölcsta iskolájában, Iargu-Mures. Árja vék ingyen.

DIE SCHRIFT

Martin Buber, Franz Rosenzweig németnyelvű klasszikus bibliafordítása

Eddig 7 kötet jelent meg.

1. In Anfang. — 2. Namen. — 3. Er tief. — 4. In der Wüste — 5. Reden. — 6. Jehoschua. — 7. Richter. — Fmóm papiron, tisztá világos nyomás. Dize minden zsidó kö yvtárának.

Az I, II, III, V, VI könyv 180 L., a IV, VII. 160 L.

Megrendelhető az Uj Kelet könyvostályáján. Kérjen prospektust.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszer közlésnei egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej Legkisebb apróhirdetés 50 lej. Állastkeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetéseki díja előre fizetendő. Jelég levelet csak egy továbbitunk, ha portó bélyeg meliekeive van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, eljegyzetőknek 150 lej.

Urmenis (mező-örményes) cözseg hártara van körülbelül 10 vagon szena el dó. Érdek ölni dr. Bran közjegyző urnál, Teaca (jud. Mures) közégben. 345

15 20 éves fiatal emóereket gyá i munkára telveszú k. — „Dibela” Zapoly-u ca 4 szám. 3454

Egy új nnan épített mozaik **terem fánca** **szátság-ra**, eüjegy megártására jutányos ában naponta kiadó. Ertekezni Malom-u. 14. Leb. 3453

Furnérok 3 vá asztékban, u ányosan Malom-utca 28 sz. alatti yár. Ierak tban kedvezően lesz- rezhe dök

Egy feltétlen ortodox, ovdá kkepés, telje en megbizna ó üzervezető vagy bérlő k restek kóser étteremhez. E tkezni malom-utca 14 sz. Leb. 3453

Egy jó házból való fia taniúnak íveteit. elatással. Waldner Emmanuel cégnél, Aghiresen. Szomb ton zárva. 3450

Hunwald

CLUJ, Str. Vlahuța (volt Bolyai-u.) 3. Telefon 1-47 szám

Üveg-siszolda és tükörgyá. Tábla-üveg raktár és üvegezési vállalat. Hibás üveg újra üvegezőzása

Butorozatlan nagy szótár k r s k belvárosban. Cim a kiadóban.

Eladó egy kiváló hangu mesterhegedő. Cim a kiadóban.

Legújabb magyarnyelvű ZOLA-könyv

Az emberi duvad

Ara 255 lei az Uj Kelet könyvostályában

MEGJELENT Tibor Dénes új könyve

MIÉRT

Vá lírat a háboru borzalmairól, zsidó katonák hősiességéről, novellák rportok. élmények. Abel Paun és Guncser művészi címlapjával.

Ára 100 lei

Kapkatók az Uj Kelet könyvostályában.

ügynökséget

beszedőit keresek.

REMBERNEK

api szükséglet könyv!

az Uj Kelet

ostályában

EGY SZIV ELSÜLLYEDÉSE

Irta: Stefan Zweig

KIS REGÉNY

Fordította: Gaál Gábor

(2)

„Mi bajod Africska?... Megint rossz kedved van?... Pincér kérem, egy kávét és ham and eggs-et!... Rosszul aludtál vagy pedig rossz híreket kaptál hazulról?”

Az öreg ember erőt vett magán. Betúzta a fejét, némi féltékenységgel, nehogy felnézzen és hallgatott. Az asztalon csak Erna kezeit (a szeretett kezeket) látta, amint azok lomhán és kimanikürözve járszoltak, mint a kényeztetett sovány agarak, a terítő fehér gyepén. Az öreg ember remegett. Tekintete féltékenyen tapogatózkodott a gyermekein gyengén szüzi karon felfelé, mely őt azelőtt... milyen régen is volt ez?... oly sokszor átölelte elalvás előtt... Erna melleinek finom ivelődését látta, amint azok keményen remegtek a lélekzet ritmusára az új szveater mögött... Meztelen... meztelen... hempergett egy idegen férfivel! — gondolta fojtott haraggal. „Mindzeket fogta, tapogatta, körülhizelegte, izlette, élvezte... az én vérem és husom... az én lányom... ó az az idegen gazember... o... o...”

Anélkül, hogy tudta volna ismét sóhajtott. „Mi van veled apuska?” — sürgette hízogó Erna a feleletet. „Hogy mi van velem?” — reszketett az öreg emberben: „van egy ringó lányom és nincs bátorságom megmondani neki.”

Mert külsőben érthetetlenül mormogta: „Semmi! Semmi!” — és hevesen az újság után kapott, hogy a felütött oldalakból védő falat emeljen maga köré. A kíváncsi pillantások elöl, mert egyre jobban érezte, hogy nincs ereje Erna szemével találkozni. A kezei remegtek.

„Most kellene megmondanom, most, amíg egyedül vagyunk” — kimondott. A hangja azonban felmondta a szolgálatot. Még annyi ereje sem volt, hogy felnézzen.

Es hirtelen egy heves mozdulattal vissza lökte a széket maga alól és nehéz léptekkel a kert irányába menekült; mert érezte, hogy akarata ellenére egy kövér könnyesepp gördült végig az arcán. S ezt nem volt szabad, hogy Erna meglássa.

Az öreg, rövidlábú ember ide-oda bolyongott a kertben és hosszan a tengerre meredt. S bár alig látott, a beltől visszatartott könnyek áriától, mégsem tudta megállni, hogy észre ne vegye, milyen szép a vidék. Ezüstös fény mögött hullámzó zöld emelkedéssel a cyprusok vékony foltjaival feketén beárnyékolva, néztek lágyan a dombok és mögöttük merevebben a hegyek, szigorúan, de mégis gőg nélkül a tenger kedvességei fölött, mint komoly férfiak a szeretett gyermek jelentéktelen játékát. Mily nyíltan és virágos, vendégfogadó arculattal! Hogy csábítottak a jóságra és boldogságra, isten időtlen boldog mosolya a déli tája enyhületei felé. „Boldogság!” Az öreg ember zavartan csóválta nagyon is súlyos fejét. „Itt boldog lehetne az ember. Egyszer én magam is szeretném, egyetlen egyszer én is szívesen élvezném, hogy milyen szép a gondnélküli világ... Ötven évi számolás és firkálás, csereberélés és tüzérvetés után egyszer én is szeretnék pár boldog napot... Egyszer, egyetlen egyszer mielőtt beföldelnek... Hatvanöt év, istenem!... Ilyenkor már a halál keze a bőrünk alatt motoz s a pénz és a doktorok már nem segíthetnek az emberen... De még ez előtt pár könnyű és vidám napot akartam s egyszer már végre az én számomra is valamit... Szegény, boldogult apám mindig mondta: „A szórakozás nem a mi féltékeny valóságunk, mi a terhet a vállunkon egész a sűrű visszük...” Tegnap azt gondoltam, na egyszer jól érezhetem én is magam... Tegnap még olyanféle voltam, mint egy boldog ember... Fiait, vidám lányomnak örültem... Az ő örömeim örvendeztem... S ennek most vége örökre... Többé már nem álhatok szóba a saját lányommal... Any-

nyira szégyellem magam, hogy nem nézhetek többet a szemébe... Otthon, az irodában és éjjel az ágyban, mindig arra kell majd gondolnom: hol van most, hol volt, mit csinál?... Sohase mehetek már nyugodtan haza, úgy hogy ott ül és repül felém, hogy a szívem felolvad, ha látom mily fiatal és szép... Ha csókol, azt fogom kérdezni, kié volt tegnap az ajka?... Ha távol lesz tőlem, örök szorongásba leszek és mindig szégyelni fogom magam, ha a szemem látom, Nem, így nem lehet élni... így nem lehet élni...”

Az öreg ember dünyögve tántorgott ide-oda, mint egy részeg. Egyre a tengerre meredt és egyre behulltak szájkálla a könnyek. Lekellett vennie a szemüvegét s könnyes rövidlátó szemével oly gyámolatlanul állt a keskeny ösvényen, hogy a kertészfiú, aki elment mellette, megütödvé megállt, hangosan felnevetett s pár olasz nyelvű szóval kifigurázta a zavart öreg embert. A fájdalom kábulatából ezek a szavak felrázták, feltette a szemüvegét s a kert félreesőbb része felé sompolygott, hogy valahol egy padon eltemesse magát az emberek elől.

Azonban alig ért a kert félreesőbb helyéhez, balról élénk nevetés jiesztett rá. Nevetés, amit ismert s ami most tépte a szívét. Az ő muzsikája volt a túlaradó kedély és könnyű nevetése tizenkilenc évig... Ezért a nevetésért utazott éjszakákon keresztül harmadik osztályon Lengyelországtól egész Magyarországon, hogy ezek után az utak után valamit elérje hiúsnak, egy kis zsiros televényt, amelyből ez a gondatlan vidámság kikelhet... Egyedül emiatt a nevetés miatt élt ő és epeztette betegre magát... hogy ez a nevetés mindig csengő maradjon a szeretett szék körül. S most ez az átkozott nevetés, mint egy égő eke vágott bele egész s a fájdalmasan ellenkezőt mégis vonta ez a nevetés.

Erna a teniszpályán állt, meztelen kezével forgatva a rakettet, könnyű csuklóval magasra vetve a játékban és ügyesen fogva a lapdát. A magasra vetett ütessel egyidejűleg csengett fel a túlaradó kedély nevetése az azuló egék felé. A három férfi csodálattal eltelve nézte a leányt. Ubaldi gróf nyitott nyakú tenisz-ingben, az olasz tiszt merev és feszes egyenruhában, az urlovas meg egy pompás breeches ruhába volt öltözve. A három férfi úgy vette körül e lenyűgöző csapongó látékszert, mint három élesen körvonalozott szobor. Maga az öreg ember is lenyűgözve nézett oda. Istenem, milyen szép világos rövid ruhájában, amint a nap elporzik szőke haján! S mily boldogan érzik a fiatal tagok friss könnyedségüket az ugrásban és nekiszaladásban, az izületek ritmikus rugalmasságától mámorosan. A fehér teniszlapdát most pákosan a levegőbe veti aztán egy második, egy harmadikat; milyen csodálatos, amint a lapda után való halásban és elkapásban lendül leánytestének suhogó karcsúsága. Így még sohase látta, pákos tüzekből kigyulva, melyben ő maga fehér, meknvő, lengeteg láng, a nevetés ezüst füstjével lobogó teste fölött — egy szüzi istennő a déli kert babérai közül s a tükröző tenger lágy kékjéből kikelve, páni szépségben; ily mámoros vad táncszerűséggel odahaza még sohasem feszült ez a karcsu, mereven feszestest buzgó játékban. Nem, soha, de soha nem látta még így a fojtott és falakkal teli zsufolt városban. Még sohase hallotta se uccán, se szobában a földi folyottságok rekedtségeiből ily felszababultán, szabad pacsitaként a hangját, szinte énekes vidámsággal. Még soha, de soha nem volt olyan szép, mint most... Az öreg ember bámult és hámlt. El felejtett mindent. Csupán csak látott

most és nézte ezt a fehér lobogó lángot. És így állt volna végtelen ideig szíva be szenvedélyes pillantásaival a képet, ha Erna egy ügyes fordulattal fel nem fogja a tüneményes lapdák közül is az utolsót s kipirulva, nevetve, büszke pillantással nem szorítja a mellére. „Bravó, bravó!” — tapsolt a három férfi, mint egy operaáriá után. A trokehangok az öreg embert felébresztették a varázslatból. Folytott haraggal nézett a három férfire.

„Ezek azok a csirkefogók!” — kalapálta a szíve. — Ezek azok... De melyikük volt? Melyik volt a három közül?... Milyen finoman ki vannak öltözve, kiborotváva, ki szagosítva, a naplopók... Magamféleképpen lukasra kell ülni a nadrágot az irodában s félre-tapsolni a cipőjét a vendék előtt... Az apjuk valószínűleg még most is így ül és véresre kontatják a körmük... Ezek meg összevissza utaznak a világban, lopják a napot, napharmitotta gondtalan az arcuk és ragyog a szemtelen szemük... Így könnyű frissnek és megelégedettnék lenni... Egy ilyen hügyeknek elég cukrozott szót oda-vetni és már az ágyba mászik... De melyik az a három közül, melyik? Az egyik a ruháján keresztül a meztelen testét nézi és a nyelvvel cuppog: tudom, ez volt az enyém!... Ismeri, forrón és meztelenül és arra gondol, hogy estére ismét az övé és rákacsint. — dicső kutya!... bár agyonverhetnék!...”

Odaát észrevették. Erna szalutálva lendítette meg a rakettet és nevetett hozzá, — a férfiak pedig köszöntek. Az öreg ember nem köszönt vissza, hanem dagadt véraláfutásos szemével Erna hetyke szájára nézett: „Hogy te, szemérmetlen még így nevetni tudsz... De valószínűleg. Az is nevet magában befelé és gondolja, hogy itt áll az öreg, ostoba zsidó, aki éjjel telehorkolta az ágyát... Ha ez a vén bolond tudná!... Igen, én tudom! Ti nevettek, ti úgy léptek el felettem, mint egy piszkos sárdarab fölött... A lányom azonban az kezes és fess, az virgoncon az ágyatokba szalad... az anyja pedig, küssé kövér ugyan és mindenféle kötéseket tartják, hogy szét ne fojjon, pirosított is, meg mázolt is, de mégis szóba álltok vele, hátha merészkedik még egy táncra... Igazatok van, kutyák, igazatok van, ha a becstelen, koslató pök után szaladgáltak... Mit tartozik az rátk, hogy a másiknak ezalati a szíve facsarodik, ha megvan a ti kedvteléseitek, s ha a becstelen nőknök is megvan... Kutyakorbáccsal kellene rátkot verni... Leoldóznai egy revolverrel... De igazatok van, mindaddig, míg a harag úgy emészt, ahogy a kutya rágia az elibe dobott darabot... Igazatok van, ha ilyen gyáva az ember, ilyen szánsalmsan gyáva... hogy nem megy oda és nem ragadja meg a szemérmelent és nem kanja el a karjánál fogva... ha némán itt áll az ember, az epével a szájában... gyáván... gyáván... gyáván...”

A lehetetlen diih úgy rázta az öreg embert, hogy a teniszpályai korlátjába kellett kapaszkodnia. Végül azonban hirtelen a lábai elé kópótt és kitérte magát a kertből.

Az öreg ember betopogott a városkába, hol egy kirakat előtt hirtelen állva maradt; a kirakatban mindenféle turisztikai dolgok, hálók, ingek, bluzok és halászhorogok, nyakkendők, könyvek és sütemények halmozódtak fel széles egymásmellettségben színes emeletkéken s egy művészi piramis formájában. Az öreg ember tekintetét azonban csak egy valami kötötte le, mely igénytelenül húzódtott meg az elegáns vásári áru között: egy furkósbót, vastag és csomós, hegymászó vasalás-

sal súlyosbitva, mely nyilván nehéz a kézben és rettentő erővel lecsapó az ülésben. „Leütni a kutyát... leütni!” S ez a gondolat egy zavaros, szinte kéjes kábulatba ejtette. A gondolat behajította a boltba, ahol a göröncsös botot csekély pénzért megvásárolta. Amint a nehéz, ijeszítően veszélyes dolog a markába került, erősebbnek érezte magát: hisz a fegyver mindig öntudatosabbá teszi a testileg gyöngét. Az öreg ember érezte, ahogy az izmai a bot fogásától hevesen megfeszültek: „Leütni a kutyát... leütni!” — mormolta magának s nehézkesen botladozó léptei öntudatlanul határozottabbak, egyenesebbek és gyorsabbak lettek. Ment, sőt futott, fel-alá a strand melletti úton, megizzadva ugyan, de inkább a rászakadt szenvedélytől, mint a meggyorsított léptektől. Mert egyre göröcsöbben izzott a keze a hatalmas bot fogása alatt.

Az öreg ember fegyverével a szálloda hallejának kékes árnyéku hüvösébe lépett, hol ingerült tekintete tüstén a láthatatlan ellenfelet kereste. És tényleg, az egyik sarokban, puha fotólyók mélyén, együtt ültek mind, vékony nádcsovéken whiskyt és szódát szivogatva a naplopó semmittevés vidám tereferéi közt. Ott ült a felesége, a lánya és az elmaradhatatlan három. „Melyik az? Melyik az?” — gondolta folytatólag, kezében a botot szorongatva. „Melyik koponyáját verjem szét?... melyikét?... melyikét?” Erna azonban, apja nyugtalan tanácsatlanságát félreértve, már felugrott és ment eléje. „Itt vagy, Apuska! Mindenfélre kerestünk. Képzeld, Apuka Medwitz ur elvív sz bennünket a Fiat-kocsiján, elmegyünk egész Desenzánóig a tenger mellett.” S mialatt ezt mondta, már tuszkolta is gyengéden az asztal felé, mintha a meglivásért az öreg ember még köszönettel tartozna.

A férfiak udvariasan állottak fel és nyújtották a kezük. Az öreg ember remegett. Karjain azonban szeliden és kábitóan lányának enyhítő jelenléte pihent s az akarat ajulatában fogadta, egyiket a másik után, a férfiak kézfogását, majd némán leült, kivett egy szivart s elkecseregett fogai haragját a puha anagha marta. Felette a megszakított beszélgetés repdesett tovább, francia nyelven, a páikos nevetés többszólamai között.

Az öreg ember ült, némán, meglapulva és harapálta a szivarját, hogy a szivar leve barnára futotta be a fogait. „Igazuk van... igazuk van” — gondolta. „Le kell engem köpni... most még a kezem is odanyújtottam nekik!... Mind a háromnak, pedig tudom, hogy egyik közülök csirkefogó, mégis udvariasan odaadtam a kezem... Igazuk van, ha nevetnek rajtam... És hogy el beszélnek mellettem, mintha éppenséggel nem volnék itt!... mintha már a föld alatt volnék... és amellet tudják mind a ketten, Erna is, meg az anyja is, hogy egy szót se értek franciául... Mindketten tudják, de még a látszat kedvéért se kérdez valamit egyik se, hogy ne illejk itt ilyen neveltségesen, ilyen szörnyű neveltségesen... Levegő vagyok a számukra, levegő... kellemeden, zavaró, terhes kullancs... valami, amit szégyelnek... amit azonban csak azért nem tolnak félre, mert pénz keres... pénzt... piszkos, nyomorult pénzt, amivel megromtottam őket... pénzt, mélyen az isten áka van... A feleségem, a lányom egy szót se szólnak hozzám... csak ezekhez a lebzselő, simára pucozt mamlaszokhoz van szavuk... hogy nevetgélnek feléjük, kuncogva, mintha azok a bőrüket csiklandoznák... És én... én türom mindezt... itt ülök és hallgatom, hogy nevetnek... nem értek egy kukkot se... és itt ülök, ahelyett, hogy a marokkal közibük csapnék... a bottal... és szétzavarnám őket mielőtt még párosodnak a saját szemem előtt... én megenyvedem mindezt... itt ülök kukán, bután és gyáván... gyáván...”

(Folyt. köv.)

SZERKESZ

Cluj, S

ELŐZET

Erna

Régen

Nagy

Egy

KIÉVFOL

1928. j

5

K

Minden

tíjja az ors

kai beszú

naló jele

hirdető kor

anelynek

jasit négye

laviratok p

vetkezett

álló felek

szünet van

niszter az

előt a par

kezet Vaido

ást nemely

meginduló

ülő pontja

Nehéz ell

boráción tá

ha mégis

tellen, hogy

get. A libe

raszpárt p

áthidalhat

osak a gaz

kozik meg

legkényeseb

liberális pá

kai kérdése

lenkező elv

szak tanap

nevezeti pat

előzet, ame

vezér kijele

francia orie

trák kapcs

Románia sz

Ilyen me

lehetően e

form, amel

séges lenne

szet szöveg

mnáyt a n

az esetben,

gazdasági

nek a gara

dolatát is

nemzeti pa

a befügm

berális, ak

fogáson eg

A nemze

eszközökkel

gandával l

szerezéshez

a közvetel

minden ed

„Vagy kor

sejen, vagy

nyájan.”

nek jegyeb

gyülekeket

rasztómeg

a különböz

ci készülő

diumban t

párt már t

számára eg

sigvinni a

Hogy ebl

ki gyóztase

Hozzávagy

hez, hogy

mindig az

Anto

Cluj (Kolo

Széchényi

G